

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Vasárnap, 1932 jul. 31.

5992. ÉV THAMUSZ 27. XV. ÉVF. 172. SZÁM

Taxa postală plăte în num. No. 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, félre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A badacsonyi szifisz

Maniu ismét és véglegesen nem mondott.

Nem vállalja a pártelnökséget és nem csábítják a miniszterelnöki bársonyszék varázsai.

Miért? — kérde most már idegesen és türelmetlenül az egész ország közvéleménye.

Averescu marsall zajos cikkeket irt. A titokzatos három íksz leple alatt burkolt támadást intézett egy állítólagos kamarilla ellen, amely teljes erejével azon van, hogy meghamisítsa az uralkodó nemesi intencióit.

Grigore Filipescu napok óta a király „barátait” támadja lapjában.

Maniu, a badacsonyi szifisz, hallgat. Ha a legfelsőbb alkotmányos fórumról beszél, csak a legteljesebb hódolat kifejezését használja.

De egy jótanyit sem enged álláspontjából, mely nem mai keletű. Nem is abból az időből származik, amikor nyilvánosságra hozta emlékezetes elhatározását. Hűnen visszanyulnak a monarchikus restauráció legelső napjaiba.

Es bármilyen is történjék, ez a magatartás bátor és imponáló.

A szakértők el vannak ragadtatva...

Ha egy újonnan kiadandó lexikonban a „szakértő” lényegének és reprezentatív tulajdonságainak ismérveit kellene definiálni: ezt a napjainkban csak szomorú emlékeket felkeltő embertípust a legáltalában így határozhatnók meg:

„A szakértő olyan ember, aki el van ragadtatva.”

Am mitől van elragadtatva egy szakértő?

A világválságtól vajjon, melyet az ő szakértelme idézett fel?

A hitlerizmustól talán, melyet az ő mokráciában való szakértelme duzzasztott oly nagyra?

Avagy talán a racionalizálástól van elragadtatva nagykéntelnyű szakértőnk, amely egyedül Németországban négy millió munkást kényszerített ki az uccára?

Nem: a szakértő egészen mástól van elragadtatva.

A szakértők, legalább is az amerikai szakértők, a legújabb típusú tanktól vannak elragadtatva, amely egyetlen acélgomb nyomására két és fél métert ugrik, legalább száz embert öl meg anélkül, hogy a hősiesség erényét kellene gyakorolnia.

Valóban elhisszük az amerikai jelentések, hogy eme új tank láttán a szakértők el voltak ragadtatva, hiszen elragadtatásuk tárgya a rombolás és barbarizmus fejlettségéről tett bizonyosságot.

Sőt elismerjük, hogy elragadtatásuk méltó volt szakértelmük milyenségéhez és tulajdonságához.

Csupán egyetlen gondolat nyugtalanítja a szakértelm hiányában szenvedő agyunkat. Nevezetesen az, hogy melyik az a szakértőtípus, amelyik a nemes Amerikát valójában képviseli?

Az-e, amelyik a legújabb tanktipustól van elragadtatva, vagy pedig az, amelyiknek Hoover elnök a reprezentánsa s mely a szakszerűség és az értelem érvényesülésének egyetlen módját és lehetőségét — a leszerelésben látja?

Sokkal több, mint választás...

Az, ami ma Németországban lezajlik, sokkal több, mint egy nagy ország választási erópróba.

A mai napon két világ: a Tegnap és a Ma, a civilizáció és a sötétség mérkőzik meg a költők és filozófusok hazájában.

Ismét Cuza professzor lett a kamara korelnöke

Vasárnap délután kezdődik az igazolási vita. „A kormány megbukott a választásokon” — mondja Duca

Bucuresti-Bukarest, jul. 30. (Az Uj Kelet tud.) Délután négy óraker a kamara megtartotta első rendes ülését. A miniszteri padosorban Vaida miniszterelnök, Potarca igazságügyminiszter, Periteanu közlekedésügyi miniszter, valamint Calinescu és Ghelmegeanu alminiszterek foglaltak helyet. Bratescu Voinescu háznagy felolvassa a házszabályoknak azt a paragrafusát, mely szerint a kamara elnökségének megválasztásáig korelnöknek kell vezetnie az üléseket. Bejelenti, hogy a kamara legidősebb tagja Cuza.

Cuza professzor az elnöki emelvényre megy és átveszi az elnökséget. Kijelenti, hogy objektíven kívánja teljesíteni misszióját. Felhívja a képviselők figyelmét, hogy a kamara súlyos problémákat fog megoldani az ország jelenlegi súlyos helyzetében. Bejelenti, hogy a kamara tiz szekciót fog megválasztani, amelyeknek célja a mandátumok validálása lesz. Ezután Cuza felfüggeszti a kamara ülését és bejelenti, hogy a képviselőház vasárnap délután három óraker folytatja tanácskozásait. Érdekes, hogy a korelnöki méltóság

betöltésénél kombinációba került Mayer Ebner dr. személye is.

Bucuresti-Bukarest, julius 30. A liberális párt parlamenti frakciója ma a liberális párt-klubban gyűlést tartott, amelyen Duca elnököt, ugyanakkor, midőn az uralkodó a trónbeszédet olvasta fel a parlamentben. A liberális párt elnöke előbb Mosoiut bucsuztatta, aki a pártnak odaadó és lelkes harcosa volt. Majd megköszönte a párt vezéreinek azt a lelkes és odaadó munkát, amellyel ilyen szép választási eredményt ért el, annak ellenére, hogy a választások szabadsága korlátozva volt.

A kormány megbukott ezeken a választásokon, mert csak 40.30 százalékot ért el. Mikor Iorgának 47%-os többsége volt, Maniu azt állította, hogy megbukott a Iorga-kormány. Ismereti a nemzeti parasztpárt elnök-krízisét, megállapítja, hogy ez a párt nem lehet alkalmas a kormányzásra. Egyedül a liberális párt az, amely felelősséggel vállalhatja a kormányzást. A liberális pártot sérelem érte, amikor nem őt hívták a kormány élére.

Herriot tiltakozott Holländer és Fürst kivégzése ellen

Későn kézbesítették a budapesti francia követnek küldött táviratot

Budapest, julius 30. (Az Uj Kelet tud.) A budapesti kommunista-vezérek kivégzésével kapcsolatos tudósításunkban megírtuk, hogy a francia szociális ták felkérték Herriot miniszterelnököt, intervenjáljon a két elítélt érdekében. Herriot az első pillanatban nem tudta magát erre elhatározni. Amikor azonban a halálos ítélet hírért közölték vele, táviratilag utasította Vienne budapesti francia követet, hogy azonnal és energi kusan intervenjáljon a magyar kormány nál a két elítélt kivégzése ellen.

Budapesti jelentés szerint azonban a táviratot csak négy óra után kézbesítették a francia követnek, amikor a kivégzés már folyamatban volt. Herriot intervenjójának hírért az összes európai lapok élénken kommentálják.

—Leon Daudet „bölcseége”. Párizsból jelentik: Leon Daudet, az Action Francaise szerkesztője cikket irt a német helyzetről, mely oda konkludál, hadd gyilkolják egymást a boche-ok, ez a világbeke igazi biztosítéka.

Benedotte Croce. Olaszország legnagyobb élő tudósa állapította meg minden szenvedélytől és politikai állásfoglalástól mentesen, hogy a német kampószerű mozgalmak Németország szellemi és erkölcsi söpredékének mozgalmak, amely a világháborúban felszabadult állati ösztöneivel követi a bestialitás szentjévé felkent mázololégenyt.

A jelekből ítélve az a „furor teutonius” teuton dühöngés, mely Hitler mozgalmában látszólag oly kiábrándítóan nyilatkozott meg e nagy kultúr nép ellen, immár elérte kulminációs pontját és a demokratikus tömegek imponáló fegyverzettségén, a baloldali pártok nem annyira tömegekre, mint inkább szervezetre beállított ércfalán, mintha egy kevéssé meg is tört volna.

Bármerre dőljön is el azonban ez a küzdelem: Hitler vagy a demokrácia javára — bizonyos, hogy új korszakot, új politikai konstellációkat nyit meg Európa, sőt Amerika történetében is.

Ennek ellenére sem valószínű, hogy a mai választások véglegesen tisztázott helyzetet teremtenének Németországban.

A réginek és az újnak, az emberinek és az állatnak élet-halálra menő harca az, amely ma Németországban immár a kulminációs pontokon táncol és amely a mai napon hideg számokban fogja vissza tükrözteni erőviszonyainak objektív arculatát.

A nagy szociális erjedés, a dühöngő nacionalizmus kimulása előtti erőfeszítései még nem érték el a kibontakozás határait. Az átalakulásnak az a nagy vajudása, amely ma az egész világot heves görcsökkel kinozza, még nem jutott túl a teremtés kinjain.

Jóslni, még pedig a dezavualás veszélye nélkül jóslni az erőpróba kimenetelét illetőleg igen kockázatos volna.

Afelől azonban minden körülmények között biztosak lehetünk — és a jelek is ezt a feltevést támogatják —, hogy a német demokrácia, a haladás erői nem adják fel küzdelmüket Németországban sem ma, sem holnap, sem holnapután. Mert hiszen természettudományos pontossággal lehet megállapítani, hogy a történelem folyamán mindig a jövő felé menetelő eszmék voltak azok, amelyek diadalt arattak, mint ahogyan egész jelenünk sem egyéb, mint a múlt temetője felé épült élet.

A néphangulat, a politikai élet eme cédája csak igen ritka alkalmakkor követi a meggyőződés és az igazság útjait; a legtöbb esetben a hangzatos frázisok üveggyöngyének és tudatalatti alantas ösztöneinek hódolva dönti el a jelent — legtöbbször maga ellen.

VILÁG TÖKRÉ

Ujabb megrázkodtatások elől

A világ közvéleménye azt remélte, hogy Lausanne, ha nem is hosszabb lejáratu biztosságot, de legalább néhány hónapig nyugalmat fog teremteni és Európa meg lesz kímélve ezalatt súlyosabb megrázkodtatásoktól és erőteljesebb izgalmaktól. Ugyátszik azonban, hogy a jobsorsra érdemes Európának még három-négy heti nyugalom sincs megadva.

Mussolini, felháborodva azon, hogy képviselője Lausanneban nem vitte keresztül a hadikártérítések teljes megsemmisítését és a békeszerződéseknek részleges revízióját, átszervezte kormányát és Grandit Londonba küldte. Az olasz kormány újonnan kinevezett tagjai egytől-egyig a fasiszta párt szélsőséges elemei közül kerültek ki. A Duce szinte jelezni akarta ezzel a kormányát szervezéssel — s különösen Grandi menesztésével, hogy új impulzust akar adni Olaszország külpolitikájának és lendületes harcot akar beindítani egyrészt Franciaország, másrészt pedig Európa területi statusquoja ellen.

Erről az oldalról tehát nem igen várhatóak a lelkek békéjét szolgáló kezdeményezések. Mint a diktátorok általában, Mussolini is kénytelen presztizs-politikát folytatni. Olaszországban a gazdasági válság ijesztő formákat öltött. Az életszínvonal, amely sohasem állott oly magasan, most még mélyebbre esett, mint aminővel a lakosság meg volt szokva. A munkanélküliség folyton nő s a tömegek szenvednek. Ilyen körülmények között a diktatura kénytelen legalább császári álmodat és erőmegnyilatkozásokat nyújtani a tömegnek. Grandinak az volt a büne, hogy hagyta magát Lausanneban elhanyagolni és nem tudta megakadályozni az angol-francia bizalmi szerződést. Mussolini nem tűrhette, hogy Olaszországot másodrendű nagyhatalomként kezeljék. Eltávolítván a külügyminiszterét, most éppen megmutatni készül, hogy mennyire képes ő megzavarni az európai politika vizét.

Am az olaszországi miniszterváltások eltörpülnek jelentőségükben a németországi események mellett. A juncker-uralom ténykedései nem maradtak visszhang nélkül. A párizsi lapok követelik, hogy Franciaország ne szereljen le katonai diktatúrával szemben, amelyet Hitler támogat, vagy pláne Hitler irányít, Franciaország egyetlen katonával sem csökkentheti hadseregének létszámát, egyetlen ágyút sem vonhat ki a használatból, egyetlen frankkal sem lehet a francia katonai költségvetést redukálni. Egyelőre nem lehet tudni, vajjon Herriot hagyja-e magát befolyásolni ezektől a felhívásoktól és ha igen, milyen formában fog reagálni rájuk. Mielőtt hatalomra került volna kijelentette, hogy a hitlerista Németországgal szemben igen óvatos lesz és milliméterrel fogja megmérni politikáját.

A francia baloldali pártok a német köztársasági rendszerben látták eddig a hitlerista nacionalizmus előrejutásának hathatós akadályát. De miután Hindenburg nacionalista-militarista diktatúrával állított Németország élére, a francia baloldal is meg fogja változtatni politikáját. A Németországgal való megegyezés lehetőségei egészen összezsugorodnak. A következmények előreláthatóak. A francia-német viszály, amelyet Briand és Stressemann letompítottak, ujjászületik és gyorsan francia-

...ták.
rend-
ft vélt
nekeinek
gyerme
ék alá,
Németor-
tisztá-
st sűrű
szaba-
...okban
Keleti
...
...an egy
tengeren
...re eső
világűr
...robban
...második
...hét kilo-
...tatoszfé-
...anyaga
...és oxigén
...éség táp
...ssze tiz
...asságme
...dezzsel,
...a raké
...re.
...abad-
...Uj Kelet
...Ionescu
...tője kö-
...jságrói
...jságró
...teljossá-
...g ugyan
...állítást
...nás ma
...tője en-
...ó az in-
...Curen-
...at újabb
...rendelet
...a vezér-
...át.
...verzlót
...Uj Kelet
...jogászi
...y a má-
...tője 17
...esági tar
...magasabb
...tősége a
...miután a
...tudta
...rős kér-
...riába
...őseber
...int cél-
...szervek
...ziológias
...fékosság
...fogytat-
...szemé-
...ideges
...erekkori
...— El-
...s prob-
...— Az
...elés. —
...chológia
...az
...ban.
...kiadó Rt.
...Baron L.
...fón 9-77.

német ellenségeskedéssé fog átalakulni. Ismét megérjük majd azon szép napokat, midőn franciák és németek, sajátban és beszédekben, kölcsönösen támadják egymást. A szenvedélyek felszabadulnak és a gyűlöletek ismét felángolnak.

Az európai helyzet kulcsa ma Német országban van. Schleicher tábornok ha talomra hivatása csak siettetheti a kontinens felbomlásának folyamatát. A német diktatúrának rendkívüli nehézségekkel kell megküzdenie. Befele vaskezettel kell kormányozni, kifelé pedig hangsúlyozni kell a nacionalista követéseket. Az a nyilatkozat, amelyben Pápen harciasan követeli vissza a háboruban elvesztett keleti gyarmatokat, jellemzően igazolja, ezt a megállapítást. De ha külpolitikai kardesortetés helyett csupán a német marxizmus ellen harcolna a junker-uralom, — marxizmus alatt Németországban az összes szocialista és kommunista pártokat értik — akkor is ellenük lesz az egész világ. Angliában és Amerikában, ahol Németország nagy és tényleges szimpatikának örvend, határozott ellen-szenv fogja az eddigi szimpátiát felváltani. Hiszen a militarista és hitlerista Németország a háború alatti Németországot idézi fel, II. Vilmosmal és Ludendorffal egyetemben.

Már hosszabb idő óta ismeretes, hogy a német nacionalistáknak egy frakciója közeledést keres Franciaországhoz. A tranzakció alapját a danzigi korridor képezte volna, valamint az, hogy Németország a Franciaországhoz hasonló erős hadsereggel rendelkezzen. Ezzel szemben Németország politikai és katonai szövetséget kötött volna Franciaországgal és vele együtt vonult volna a háborúba Szovjetország ellen. Az utóbbi években számos német kiküldött kereste fel Párizst, hogy vezető francia körökben ezt a politikai propagálják. Arnold von Rechberg ismert westfáliai nagyiparos valóságos hírnevet szerzett magának a cikkekkel, amelyekről erről a kérdéssről, ebben az értelemben írt a francia sajtóban. Rechberg szerint — akit egy alkalommal Poincaré is audiencián fogadott — a német-német szövetségnek egészen közös katonai vezérkar teremtséig is el kellett volna mennie.

Azt mondják, hogy Pápen Lausanneban ugyancsak ilyen szerű tervet terjesztett Herriot elé, de a francia miniszterelnök vita nélkül visszautasította az ajánlatot. Ez a sikertelenség azonban nem fogja elkedvetleníteni Schleicher tábornokot, aki pillanatnyilag Németország ura. Schleicher kijelentette, hogy hiva a Franciaországgal való megegyezésnek a fenti alapon. S miután egyelőre a belső harcoknak akarja szentelni magát, nincs kizárva, hogy igyekezni fog kimélni Franciaországot, lehetőleg biztosítva különböző békéltető javaslatok tételével a francia semlegességet. Bizonyos azonban, hogy a francia kormány vissza fogja utasítani a német katonai diktatúra féle javaslatait és a francia-német viszony minden lesz, csak nem barátságos.

Az orosz-német kapcsolatokban is változás fog bekövetkezni. Pápen bejelentette, hogy a kivételes intézkedések az összes marxisták, de elsősorban a kommunisták ellen irányulnak. Ennélfogva Németország ellen fognak fordulni ugy Franciaország, mint Oroszország, akár mint ellenfelek, akár mint ellenségek. Az angolok és amerikaiak, akik eddig védtek és segítettek Németországot, ugyancsak Németország ellen fordultak. Németországot olyan izoláltság fenyegeti tehát, mint a háború ideje alatt, midőn a központi hatalmakat kivéve, az egész világ ellene volt. Egy szövetségese lesz: Olaszország. De Mussolini nem sokat tehet a németek érdekében. Olaszország nem gazdag állam, nem is elsőrendű politikai és gazdasági tényező.

A németországi állapotok ezenfelül az egyes országok belső helyzetére is súlyosan ki fognak hatni. A junkerek és Hitler emberei megindítják a harcot a munkáspártok ellen. Ez a háború nagyon messze vezethet és mély befolyást gyakorolhat az európai evolúcióra. Sok jót nem lehet várni ezektől az eseményektől. Kétségtelen, hogy Európa új válságoknak és új megrázkódtatásoknak néz elébe.

— Augusztus 15-én indul a Graf Zeppelin új délamerikai útjára. Berlinből jelelik: A Graf Zeppelin augusztus 15-én és 29-én, továbbá szeptember 12-én és 26-án és október 10-én indul Fridrichshafenből legközelebbi délamerikai útjára.

Nincsen semmi kétség:

Sem a „Luxus-kréme”, sem „csoda-kréme”, sem „utánzatok” nem pótolhatják a

NIVEA-CRÉME-T.

Mert az egész világon nincsen más krém, amely szintén a bőrápoló euceritet tartalmazná, pedig

ezen alapszik a Nivea Crème meglepő hatása. — Tehát: Csak Nivea Crème-t és semmi más!

Elhangzott a bizalmatlansági indítvány az osztrák kormány ellen

a népszövetségi kölcsonjvaslat miatt

Bécs, július 30. A nemzeti tanács tegnap ülésén folytatták az osztrák kölcsonjre vonatkozóan Lausanneban aláírt jegyzőkönyv ratifikációs vitáját. Strasser nagynémet képviselő után a keresztény-szocialista Kunschak szólalt fel s azzal vádolta meg Németországot, hogy guruló márkával dolgozik Ausztria politikai pártjai körében a lausannei jegyzőkönyvben foglalt politikai feltételek elfogadása ellen. A kijelentés nagy lármát idézett elő.

Politikai ellenfelei ingerülten szidalmazták Kunschakot. Pisthor Landbund-

párti képviselő volt a következő felszólaló. Sajnálkozott afelett, hogy a nemzeti tanácsban ilyen vád elhangzhatott. Az állandó lármában lefolyt vita végén a nagynémetek bizalmatlansági indítványt terjesztettek elő a Dollfuss-kormány ellen azon a címen, hogy a lausannei jegyzőkönyv aláírásával politikai, gazdasági és pénzügyi tekintetben évtizedekre a hitelezők ellenőrzésének és fennhatóságának szolgáltatta ki Ausztriát. Az indítvány feletti szavazás csak kedden lesz.

Hogyan akart Milescu szófiai kereskedelmi attasé ötszázalékos keresni a cukorbehozatalon

A Jorga-Cuza-féle cukorbehozatali törvény keletlen fináléja rövidesen törvényszék elé kerül. Megvesztegetés büntetésével vádolja az ügyészség A. Milescut

Bucuresti-Bukarest, július 30. (Az Uj Kelet tud.) Országszerte nagy feltűnést keltett az a panama, amelyet a szakértői kormány cukorbehozatali kísérleteivel kapcsolatosan leplezték le a hatóságok. A Jorga-féle parlamentben Cuza professzor volt a legelkeseredettebb harcosa annak a gondolatnak, hogy a romániai cukorkartell letérésére az állam szállítsa le a cukor behozatali vámját. A Jorga-Cuza barátság legmeghatóbb megnyilatkozása volt, amikor az antiszemita által benyújtott törvényjavaslatot Jorga megszavaztatta a parlamenti többséggel.

Először panama, azután olcsó cukor!

Hogy a cukorbehozatali elősegítő törvényjavaslat még sem emelkedett törvényverőre, az Argetoianu pénzügyminiszter közbelépésének köszönhető. Közben a cukorbehozatal frontján tipikusan bukaresti izü események játszódtak le. A cukorbehozatalból igen sokan akartak üzleti hasznot húzni és ezzel kapcsolatos volt a bukaresti hatóságoknak fentemlített leleplezése. A cukorbehozatali kapcsolatban ugyanis Vasilescu-Carpen akkori ipar- és kereskedelemügyi miniszter informatívjellegű tárgyalásokat kezdett a csehszlovák cukorgyárral, ezer vagon cukor importja ügyében. A bizottságban, mely ezeket a tárgyalásokat lefolytatni hivatva volt, Milescu szófiai kereskedelmi attasé, Dascalescu prágai kereskedelmi attasé és Grigore Melinte, cukorgyártásban specializált mérnök vettek részt.

Milescu és Melinte november 26-án indultak el Prágába. Milescu már utközben ajánlatot tett Melintének arra, hogy kérjenek a cseh gyárosoktól százezer tonna cukor árát. Milescu és Melinte Prágába érkezésük után, anélkül, hogy megbízásuk értelmében előbb a prágai követségnél jelentkeztek volna, a Bömische Unionbankhoz mentek el, ahol Hecht Rudolf igazgatóval folytattak tárgyalásokat. Milescu előadta Hechtnek jövetelének célját és tízezer vagon szállítására kért ajánlatot. Ugyaneznap kijelentette az igazgatónak, hogy öt százalékos igényel a szállított cukor vételárából.

A bankigazgató meglepődik

Hecht a legnagyobb meglepetéssel vett tudomást arról a fantasztikus nagyságú komisszió-igénylésről és megkérdezte, hogy ezt az összeget a román államnak vagy egy politikai pártnak kívánják juttatni? Milescu úgy felelt, hogy egy har-

madik személynek. Mjutan a megállapodás létrejött, Milescu és Melinte a követségre mentek, ahol beszámoltak küldetésükről, majd Dascalescu prágai kereskedelmi attasé társaságában újra felmentek Hechtnek. A diskurzusból Dascalescu meglepetéssel állapította meg, hogy Milescu és Hecht már ismerik egymást. Melinte informálta végül, hogy Milescu milyen ajánlatot tett Hechtnek.

Egy gyanus tranzakció ügye

A prágai kereskedelmi attasé ilyen körülmények között nem volt tovább hajlandó folytatni a tárgyalásokat. Milescu pedig a tárgyalások folyamán a saját nevére állította ki az ötszázalékos komisszió-levelet, annál is inkább, mert Melinte később vonakodott részt venni a gyanus levegőjű tranzakcióban. Végeredményben a kínos cukorpanama kísérlet Vasilescu Carpen ipari és kereskedelmi miniszter elé került, aki a legnagyobb felháborodással vette tudomásul Milescu akcióját, mely a megállapodás létrejötté esetén nemcsak a romániai cukorkereskedelmet károsította volna meg, de súlyosan kompromittálta csehszlovák ipari körökben Romániát.

A minisztérium a hatóságok kezére adta Milescut, aki ellen az ilfovi ügyész ség folytatta le a vizsgálatot. Caton ügyész és Bogdan vizsgálóbíró három hétig nyomoztak Prágában, míg az ügyet sikerült kivizsgálni. A vádirat Milescut megvesztegetéssel vádolja. A tárgyalásra az őszi hónapokban kerül sor az ilfovi törvényszéken.

8 híres regény

2435 oldalon

egész vászonba kötve 544 lei

290 oldal	Parrott: Ex-feleség	L. 68
287 oldal	Móricz: Forr a bor	„ 68
378 oldal	Werfel: A nápolyi testvérek	68
251 oldal	Bródy L.: Mancsi	„ 68
296 oldal	Vicki Baum: Helén doktorkisasszony	„ 68
286 oldal	Szinyai: Nincs feltámadás	„ 68
417 oldal	Földi: Isten országa felé	„ 68
230 oldal	A. Maurois: Asszonyok útja	„ 68

LEPAGE-nál, Kvár

SPORT

A Nemzetközi Atlétikai Szövetség elfilottia Nurmit az olimpián való részvételről

Newyork, július 30. A világ sportköröknek nagy érdeklődése mellett tartotta meg a Nemzetközi Atlétikai Szövetség az ülését, amelyen Nurmi olimpiai szereplése felől kellett döntenie. Ismeretes, hogy Nurmit a világszövetség profinak nyilvánította, ami ellen elsősorban a finn atlétikai szövetség tiltakozott. A harc a finn és a Nemzetközi Atlétikai Szövetség között már több mint egy évet tart és a finnek annyira elére állították a kérdést, hogy az egész finn olimpiai gardának indulását tette az Atlétikai Szövetség pénteki döntésétől függővé.

Pénteken nagy érdeklődés mellett, huszonhárom tagállam delegátusainak jelenlétében kezdte meg ülését a Nemzetközi Atlétikai Szövetség. Megnyitás után elsőnek a finn állam képviselője emelkedett szószárra és pár szóban kérte, hogy a szövetség adja vissza Nurmit az olimpián való szereplés jogát. A felterjesztést az elnök vita tárgyává tette ki. A jelenlévő delegátusok mindenike hozzászólt a kérdéshez.

Nurmi mellett a finnek, az amerikaiak és franciák kardoskodtak.

Az amerikaiak magatartása üzleti természetű volt, mert Nurmi nagyobb nézőközönséget biztosított volna az olimpiáznak. E szempont mellett az amerikaiak nem vették tekintetbe azt, hogy Nurmi indulása esetén az amerikai hosszútávfutóknak kevés kilátásuk lehet sikerre. Végeredményben

az Atlétikai Szövetség ülése elvetette a finnek kérését és kimondotta, hogy miután Nurmir a profizzionizmust bizonyították rá, az olimpián nem indulhat.

A döntés különösen a finnek között nagy elkeseredést váltott ki. Az ünnepélyes megnyitótól azonban a finnek még nem nyilatkoztak afelől, hogy szolidaritást vállalnak-e Nurmival vagy sem. Amennyiben a finnek erre az álláspontra helyezkednének, úgy már az olimpiás ünnepélyes megnyitáson sem vennének részt.

2:0-ra vezet a francia csapat a D. C. döntőjében. Párizsból jelentik: A francia-amerikai Davis-cup döntő mai első napján Franciaország 2:0 arányban magához ragadta a vezetést. Borotra kitérő formában 6:4, 6:2, 3:6, 6:4 arányban győzött Vines és Cochet 5:7, 7:5, 7:5, 6:2 arányban Allison ellen. Ezek után valószínű a férfi páros győzelme is és így Franciaország legalább 3:2-re verheti Amerikát. Nincs kizárva azonban Franciaország 5:0-os győzelme sem.

Mezopotámiában feltárták a világ legrégebb városának romjait

London, július 30. Mezopotámia északi részében az amerikai Pennsylvania egyetem régészeti expedíciója feltárta a világ eddig ismert legrégebb városának maradványait. A leletet hét város romjai alatt, mint nyolcadik réteget találták. A mélységből előkerült tárgyak azt bizonyítják, hogy már egy ezredével Ur, a kaldeai ósváros fennállása előtt is magas színvonalú kultúra volt Mezopotámia e részében.

A talált tárgyak közül a legérdekesebb egy agyagból készült pecsétnyomó, amely lehorgasztott fejű botorkáló férfit és nőt ábrázol, mögöttük gyűrűző ki gyóval. Ezzel bebizonyítást nyert, hogy Adám és Éva történetét az emberiség egy része már hat ezredével ezelőtt ismert és a képzőművészet eszközeivel ábrázolta is.

Kileacsáznegyvenkétmillió dollárral több az amerikai bankjegyek aranyfedezete az előirtnál. Londonból jelentik: A Federal Reserve közlése szerint az Egyesült Államok aranykészlete 2 milliárd 782 millió dollár értékű s így a forgalomban levő bankjegyek aranyfedezete 942 millió dollárral több, mint amennyit e tekintetben a törvény előír.

A Vas
a Met

Bucuresti
Külsősége
Már déle
fel az el
A patria
lyes tede
vők átvor
kardotok
diplomata
nyári toi
jelent a
ruhájában

A poli
averescan
Costinesc
jelent me
aki dinas
Bratian
vaszi kö
nak gárd
hatalmas
vével bes
Th. Flor
mosolygó
tenek a
ruhájukb
ben nag
Pártot
képviseli
get pedig
dr. Réti
jelen van

Külön
tán az ő
van az
1926-ban
alatt még
három é
vissza a
és Land
sok parti
reprezent
képviselő
dr. Mar
szemüveg
restü ügy
A képi
san üd
tekintet
merkedn
12 elő
Maniu,
cekgi
fogadtak
a kormá
vezetésé
hogy őf

Frene
akaró
mosolyg
leszillap
a trónbe
talmazza

Képi
A par
hivtam
zet akar
képvisel
rint. An
ország
nehéz i
működés
nehéz k
és a vá
pártok
a nemz
választá
mentbe.
A kor
sén kivü
gősebb
folyó k
mány e
fizetés
az elő
munkája
tesen a
megnyer

Szer
Nagy

A Vasgárda képviselői sárga egyenruhában és kampóskereszttel vonultak fel a Metropolia dombjára...

Ünnepélyes külsőségek között megnyílt az új parlament

A királyi trónbeszéd megállapítja, hogy a választások szabadok voltak. Maniut hosszasan ünnepelte a többség

Bucuresti-Bukarest, július 30. (Az Új Kelet tud.) Ma délelben a szokásos ünnepi külsőségek között megnyílt a parlament. Már délelőtt 11 órakor sorra vonultak fel az előkelőségek és az új honatyák. A patriarcha székesegyházában ünnepélyes tedeumot tartottak, majd a résztvevők átvonultak a kamara üléstermébe. A karzatok zsufolva, jelen vannak az összes diplomaták, feltűnően sok a nő, elegáns nyári toillettekben. Teljes számban megjelent a tábornoki kar díszes nyári egyenruhájában és a papság.

Egy dinasztikus liberális

A politikusok közül a liberálisok és avrescanusok hiányoznak, egyedül dr. Costinescu, volt bukaresti polgármester jelent meg a liberális párt tagjai közül, aki dinasztikus érzelmiről ismeretes.

Bratianu Györgyöt híveinek udvara vaszi körül, míg Luput képviselőtársainak gárdája, valamennyien óriási termetű hatalmas száll férfiak. Goga néhány hívével beszélget, majd közelében feltűnik Th. Florescu az új jogszerinti szenátor mosolygó alakja. Hatalmas feltűnést keltenek a Vasgárda képviselői sárga egyenruhájukban, válszallaggal, nyakkendőjükben nagy kampóskereszttel. A Magyar Pártot Gyárfás Elemér és Paál Gábor képviselik, a Magyar Gazdasági Szövetséget pedig Bárdos Péter, Matis András és dr. Réti Imre. A németek is valamennyien jelen vannak.

A Zsidó Párt képviselői

Külön csoportot alkot a terem baloldalián az öttáru Zsidó Parlamenti Klub. Itt van az öszfejű Mayer Ebner dr., aki 1926-ban, az avrescanus kormány érája alatt még tagja volt a képviselőháznak és három évi szenátori működés után tér vissza a kamarába. Dr. Fischer József és Landau, a Zsidó Párt két kipróbált és sok parlamenti harc tűzében megedzett reprezentánsa mellett ezuttal két új zsidó képviselő is vonult be a parlamentbe: dr. Marton Ernő és Misu Weismann, a szemüveges, fiatal és talentumos bukaresti ügyvéd.

A képviselők közül a régi barátságosan üdvözlök egymást pártállásra való tekintet nélkül, az ujak igyekeznek ismerkedni.

12 előtt 10 perccel lépett a terembe Maniu, akit rendkívül meleg, hosszú percekig tartó tapsviharral és éljenzéssel fogadtak. Nemsokára ezután bevonultak a kormány tagjai Vaida miniszterelnök vezetésével, majd a háznagy jelentette, hogy őfelsége közeledik.

A trónbeszéd

Frenetikus, lelkes taps és szünni nem akaró ovációk fogadták a királyt, aki mosolyogva várta, míg az éljenzés vihara lecsillapul, majd érces hangon olvasta fel a trónbeszédet, amely a következőket tartalmazza:

Képviselő Urak, Szenátor Urak!

A parlament feloszlata után összehívtam a választói testületet, hogy a nemzet akaratainak megfelelően megválassza képviselőit az alkotmány előírásai szerint. Ama meleg felhívás után, amit az ország összes erőihez intéztem volt, a nehéz időkre való tekintettel az együttműködés végett, a kormány teljesítette a kötelességét, biztosítva a közrendet és a választások szabadságát. Az összes pártok és csoportok, amelyek együttesen a nemzet organizmusát képezik, szabad választások útján bejutottak a parlamentbe.

A kormány a választások levezetésén kívül megbízatása volt még a legsürgősebb intézkedéseket megtenni az állam folyó kiadásainak biztosítására. A kormány e téren is teljesítette feladatát. A fizetések kiutalásán kívül megkezdődtek az előkészületek az európai ujjáépítés munkájába való bekapcsolódással együtt a Népszövetség kolaborációjának megnyerésére.

Az infláció ellen foglal állást a trónbeszéd

Szenátor Urak, Képviselő Urak! Nagy feladatok várnak Önökre. A nem-

zet aggodalommal nézi a krízis súlyosbodását és várja annak enyhítését. De a nehéz válság ellenére Románia megőrizte életterejét, biztosította a stabilizációt és nemzetközi kötelezettségeinek is eleget tett. Meg vagyok róla győződve, hogy azok a megoldások, amelyeket a jövő kormány a válság megoldása és enyhítése érdekében Önök elébe terjeszt, közreműködésükkel a legmegfelelőbb módon fogja a nehéz problémákat megoldani. Ennek az országnak összes politikai faktoraik mindig egységesek voltak az ország három alapvető intézményének: egyház, iskola és hadsereg, valamint közigazgatás meg-

védésének és fejlesztésének kérdéseiben.

Szenátor Urak, Képviselő Urak!

Mindnyájan egységesek vagyunk abban, hogy a béke vágyától áthatva a fennálló szerződéseket őrizve őszintén együttműködünk a Népszövetséggel az általános béke, a politikai és gazdasági béke érdekében. Szövetségeseinkkel együtt törekszünk a leszerelés problémájának kielégítő megoldására is.

Ünneplik az uralkodót

Ama szent hitben, hogy Önök mindennek fölébe fogják helyezni a nemzet

Ha pezsgőt kérsz, vagy bort, csak ennyit mondj: MOTT!

Ma zajlanak le a németországi választások

Egyedül Sziléziában számítanak Hitlerék megerősödésére. A Ruhr-vidéken és a Rajna mentén a centrum órlási győzelmet és általában a demokratikus pártok megerősödését várják

Berlin, július 30. Több, mint kétszáz-ezer lobogó hirdeti a vasárnap eldőlni választási küzdelmet a német birodalmi fővárosban. A munkásnegyedek uccái vöröslenek a szovjetcsillagos vörös zászlóktól. A hirdetési oszlopokon egyebet sem lehet látni, mint választási plakátot. A Ruhr-vidéken és a Rajna-mentén a centumpárt nagy győzelmére számítanak. A demokrata Németország talán mégsem adta meg magát kényre-kedvre azoknak a politikai tényezőknek, akik a volt kancellárt lemondatták és az új rezsim uralomra kerülését lehetővé tették.

A nemzeti szociálisták megerősödésére egyedül Sziléziában számítanak.

Egyébként Hindenburg elnök újabb rendeletével mártól, a választás napjától augusztus 10-ig mindennemű politikai gyűlést betiltott. Az intézkedésnek az a rendeltetése, hogy elősegítse a választások által felkorbácsolt politikai szenvedélyek elpihenését.

Berlin, július 30. A Völkische Beobachter, a nemzeti szociálisták müncheni napilapja közli a párt központjának egy rendeletét, melyben felhívják a pártbíveket, hogy Hitler látogatásai al-

kalmával a jövőben ne szórjanak a lábai elé virágot. A nemzeti szociálisták nyilván vezérük elleni merénylettől tartanak s azt akarják megakadályozni, hogy bombát ne vetthessenek Hitler elé.

Berlin, július 30. Ma reggeltől a rendőrség rádiókészültségekben van lakanyaiiban. A gyűlések már mártól kezdve tilosak, ugyszintén a felvonulások és csoportosulások is.

A politikai fegyverszünet életbe lépett, hogy a belső stabilizáció helyreállítását s a felzárkózott kedélyek lecsillapítását szolgálja.

Három vámtisztviselővel együtt követte el milliós csalásait Schönhaus Miksa

Áttették a vizsgálóbíróhoz a vámpanama ügyének aktáit. Irgalmas szembesítések történtek pénteken este az ügyészségen

Chuj-Kolozsvár, július 30. (Az Új Kelet tud.) A kolozsvári ügyészségen a Schönhaus Miksa vámuügynök által elkövetett sorozatos hamisítások ügyében szombat délelben az előzetes nyomozás befejeződött. Drághicú Aurel rendőrigazgató, a rendőrség bünygyi osztályának főnöke a déli órákban már át is tette az ügy tekintélyes számú aktáit Barbateiu vizsgálóbíróhoz, aki hétfőn kezdi meg a vámpanama ügyében a további kihallgatásokat.

A rendőrségi nyomozás eddigi eredményei arra mutatnak, hogy a vámpanama ügyében újabb letartóztatások várhatók. Schönhaus három nap óta háromféle vallomást tett. Előbb csak nagy általánosságban vallott, később az egyes hamisításokkal kapcsolatban tagadó vallomást tett. Schönhaus Miksa elmondta, hogy teljesen egyedül dolgozott és nem tud semmiféle hamisításról. Hiányok kizárólag téves számolás miatt merülhettek fel. Ezt a vallomást aztán oda módosította, hogy az esetleges szabálytalanságokat egyedül követte el.

Ezzel a vallomással szemben Drághicú Aurel rendőr igazgató kimutatta Schönhausnak, hogy az általa mondottak nem felelnek meg a valóságnak. Schönhaus állandó elszámolásban volt a vámhivatallal s így

üzelmeit nem követhette el anélkül, hogy azokról valaki ne tudott volna.

Ez annál is inkább áll, mert Schönhaus munkáját a vámhivatálnál állandóan kontrollálták és így a kontrólt végző

tisztviselőnek tudnia kellett az üzelmekről.

Nem hamisítás, csak tévedés

Schönhaus védekezés közben azután azt állította, hogy hamisításai sosem voltak tudatosak, hanem egyszerű számolási tévedések. Az iroda gyenge üzletmenete nem engedte meg, hogy tisztviselőket tartson és így maga végezte az egész iroda adminisztrációját. Így történhetett meg, hogy elszámolásaiba tévedések csuszhattak be.

Schönhausnak ez a védekezése különösen átlátszó volt, mert nem történhetett meg, hogy a kontrólt végző tisztviselők ezeket a tévedéseket ne ismerjék fel. Az ezen a ponton feltett kérdésekre Schönhaus bele is zavarodott, majd rövid idő múltán kijelentette, hogy

eddigi vallomásait módosítani kívánja.

Ekkor részletesen elmondta Schönhaus, hogy üzelmibe

a vámhivatal három tisztviselőjét is beavatta.

Ezeken keresztül bonyolította le dolgait és a kontróloknál is ez a három tisztviselő segítette keresztül.

Schönhausnak ez a vallomása pénteken este hangzott el. Ekkor Drághicú Aurel igazgató elrendelte a Schönhaus által megnevezett három vámtisztviselő azon nali elővezetését. A késő esti órákban izgalmas jelenetek között szembesítették Schönhaust az általa meggyanúsítottakkal. A kihallgatásokról kiszivár-

gott hírek szerint Schönhaus a szembesítésnél is fenntartotta állításait és

a vámtisztviselőknek szemébe mondta, hogy tudtak a Schönhaus irodájában történt hamisításról és azoknak eltussolására pénzt kaptak.

A szembesítéskor azonban a kihallgatott vámtisztviselők tagadták a Schönhausval való cinkosságot. Kijelentették, hogy Schönhausval a rendes hivatalos összeköttetésükön kívül nem érintkeztek, Schönhaus vádjai nem felelnek meg a valóságnak.

A szembesítésről felvett jegyzőkönyveket a per irataival együtt a vezető ügyész már áttette a vizsgálóbíróhoz. Az ügyészség Schönhaus vallomása alapján nem fogantatosított letartóztatásokat. A további vizsgálat a vizsgálóbíró tágabb hatáskörére van bízva, aki minden jel szerint a hétfői nap folyamán teszi meg azokat az intézkedéseket, amelyek a Schönhaus-panama teljes kibogozásához szükségesek.

— Öngyilkos lett darabja premierjén egy perzsa költő. Londonból jelentik: A teheráni perzsa nemzeti színházban ragyogó sikerrel mutatták be N. Kermansasának, az ifjabb költő nemzedék egyik legkiválóbb tagjának Az élet mérge című darabját. Midőn a közönség tombolva hívta a függöny elé a szerzőt, a színház vezetősége bejelentette, hogy a költő a halállal vívódik. Később tünt ki, hogy Kermansasi állítólag reménytelenül szerelme volt egy gyönyörű színésznőbe és megmérgezte magát: még az előadás alatt a színpalak mögött kiszívta magát.

HASZNOS TUDNI,

hogy Schmidthauer

termé-
szetes

ESZMÉNY

k serűvzében a természetnek hatalmas
gyógyító ereje érvényesül!

Utasítás minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

ZSIDÓ VILÁG

A londoni Akcionskmité

Csőtörtőkön ült össze Londonban a Cionista Világszervezet Akcionskmitéje. A XVII. kongresszus óta most ül össze először a megújított zsidó népnek ez a szűkebbkörű parlamentje. Azóta sokminden történt a zsidó világban. A világháború kimélyült, viszont Palesztina a prosperitásnak egyetlen szigete maradt a válság viharos hullámzásában, sőt az eddigi gazdasági védpontok megvédése fölé újabb és újabb pozíciókra sikerült szert tennie. Ezzel szemben a Cionista Világszervezet és az országépítő alapok súlyosan kell hogy érezzék a krízis súlyát, amely elsősorban a zsidó egzisztenciákat ássa alá szerte a világon és a zsidóság minden áldozatkészsége ellenére is napról-napra, óráról-órára apasztja ki a mozgalmat bevételi forrásait.

Nagy problémák, nehéz feladatok tömege fogja feszíteni az Akcionskmité gyűlését. Palesztina viszonylagos gazdasági erősségével szemben, a galutbeli zsidóság áldozatkészségének csökkenése és égetően aktuális politikai kérdések állanak az Akcionskmité feladatainak homlokterében. Itt van mindjárt a French-jelentés. Jóllehet még nem került nyilvánosságra ennek a politikai dokumentumnak a tartalma, egy azonban bizonyos, és köztudomású, hogy: ez a jelentés zsidóellenes tendenciákat vonultat fel a palesztinai országépítés további fejlődésével szemben. A Jewish Agency elkészítette már memorandumát és véleményezését Lewis French javaslatára és az Akcionskmitének nemcsak, hogy módjában lesz megismernie ezt a véleményezést, de alkalma lesz ítéletet is mondania fölé.

Arlosoroff ugyan kijelentette — és ezzel meg akarta nyugtatni a zsidó közvéleményt, — hogy a French-jelentés mai formájában illuzorius, mert úgy sem kerül sor alkalmazására; az elmúlt évek politikai tapasztalata azonban épen elegendő okot adott az óvatosságra, sőt a bizalmatlanságra is az ilyen kilátásokkal szemben. Az Akcionskmité nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy ebben a hiedelemben futni hagyja ennek a jelentésnek és a benne rejtőző politikának teljes kifejlését. A legenergikusabban kell állástfoglalnia minden olyan kísérlet és próbálkozás ellen, amely meg akarja rövidíteni a zsidó országépítést és a cionista mozgalmat.

A French-jelentéssel szoros összefüggésben áll a palesztinai angol közigazgatás kérdése. Igaz ugyan, hogy Sir Arthur Wauchope jelenlegi főkommandó eddigi ténykedéseivel szimpatikus színben tűnt fel a zsidóság előtt és különösen elődjének, lord Chancellornak jánuszarcu politikájával szemben az objektív és jóindulatu ember benyomását keltette. Az angol közigazgatás alapvető kérdései azonban még mindig megoldatlanul merednek a cionista szervezetre. A Macdonald-levélben adott miniszterelnöki biztosítékok még mindig papíron hevernek és egyetlen pozitív lépés sem történt azoknak érvénybeléptetése érdekében. És ha már a politikai kérdéseknél tartunk, fel kell figyelnie a londoni Akcionskmitének azokra a mozgólódásokra is, amelyek az arab világban dunnak. A vahabita királyság ellen megindult harc, a színaji beduinok transzjordániai és hedzsászi betörése olyan jelen-

ségek, amelyek fölött elsiklani nem lehet. Ibn Feisal római útja is tullepi az udvariassági látogatás határait és igen könnyen zavaró momentummá válhat Anglia arabiai kapcsolataira. De elsősorban a zsidó országépítést veszélyeztetheti, miután nyilvánvaló összefüggésekre mutat Mekka és Róma között. Ezekkel a politikai jelenségekkel kapcsolatosan ideje volna már politikai exponenseink által elhanyagolt transzjordániai problémánkat is pozitív tárgyalás alá venni és kellő hangot adni Transzjordánia és Palesztina történelmi összefüggésének, amelyet épen Weizmann Chajim formulázott meg oly határozottan az utóbbi napokban.

Ez alkalommal kerül elsősorban gyakorlati megtárgyalás alá a középosztály bevándorlásának és kolonizálásának kérdése, ennek kapcsán pedig a tőkeinvestálás megindulásának problémája. Kétségtelen ugyanis, hogy az Amerikából megindult középosztály-bevándorlást és tőkebefektetéseket kizárólag gazdasági és pénzügyi elgondolások vezetik Palesztina-

nába és ennél fogva gondoskodás kell hogy történjen abban az irányban, hogy ez a folyamat összhangba jusson az országépítés nemzeti feladataival és elsősorban a zsidó munkásság érdekeivel. És végül likvidálni kell ennek a konferenciának azokat az áldatlan állapotokat, amelyeket a revizionisták hoztak be a mozgalom életébe a calaisi határozattal. A cionista exekutív elhárította magáról a konzekvenciák levonását ezzel a határozattal szemben. Most az Akcionskmité vár annak tisztázása, hogy a revizionisták hozzájárultak-e a világszervezethez vagy sem. Richard Lichtheim, a revizionista unió alelnökének nyílt állásfoglalása amellyel tanuskodik, hogy a helyzet már a revizionista párton belül is tisztul. Csak Jabotinsky és a párizsi revizionisták intranzigenciája az, amely megakadályozza a helyzet végleges tisztázását.

A cionista közvélemény szeme ezekben a napokban a londoni tárgyalások felé fordul és olyan határozatokat vár, amelyek a maguk céltudatosságával hathatósan tudják előmozdítani a zsidó országépítés és a cionista mozgalom ügyét. (d. h.)

Éhínség üzi el a zsidó kolonistákat Birobidsánból

A Birobidsáni kormányzóegyek kikergették a kenyérgyártásra jelentkezett zsidó bevándorlókat

Moszkva, július 30. Az oroszországi zsidó kommunisták jiddis nyelvű hivatalos lapja, az „Emesz“ közli, hogy a Birobidsánba vándorolt zsidók körében felütötte fejét az éhínség veszedelem. A birobidáni kormánybiztos határozottan kijelentette, hogy nem áll módjában megfelelő ellátásban részesítenie a zsidó bevándorlókat és ennél fogva egyelőre kénytelen leállítani a további zsidó bevándorlást. Azokat a zsidó bevándorlókat, akik a gabonatröszt irodájában kenyérgyártásra jelentkeztek, márisan kikergették a hivatalból.

Hasonló esetben részesült a KOMZET vezetője is, aki az éhezni telepesek

érdekében akart intervenálni a gabona tröszt igazgatóságánál. A KOMZET vezetője táviratot menesztett erre a moszkvai központhoz, amelyben közölte hogy a helyi hatóságok, ahová a zsidó kolonisták ügyében fordultak, formálisan kinevették őket. Ehhez pedig még hozzájárul az is, hogy az új telepesek közül sokan a szabad ég alatt alusznak, mert a kormány tisztviselőik semmit sem akarnak tenni érdekükben, hogy tető alá kerüljenek. Az éhínség és ez a bánásmód ismételt sok zsidót kényszerít arra, hogy elhagyja Birobidsánt.

KÖZGAZDASÁG

Bánsági liszt- és terménypiac

A földművelésügyi minisztériumban lázasan dolgoznak az új terméseredmény összeállításán s így már csak napok kérdése, hogy hivatalos statisztika birtokába jussunk. Jóllehet, hogy szakkörökben nem nagy bizalommal tekintenek a statisztika összeállítására, mivel a termelői szeptikus minden összeírással szemben s attól tart, hogy minden ilyenirányu hatósági tevékenység csak újabb adóztatásra készíti elő a talajt s ezért nem igen lehet számítani a statisztika precizitásában. A termelőt ugyanis nem egykönnyen lehet majd meggyőzni arról, hogy az állami apparátus ebbeli tevékenykedése ezúttal valóban l'art pour l'art alapon történik. Ettől eltekintve, mindenesetre, a földművelésügyi kormány ezirányu aktivitása az egész ország gazdasági tényezőinek elismerését vívta ki.

Szakkörökben egyébként, a különböző vélemények leszűródése következtében arra a konkluzióra jutottak, hogy az export körül az idén nagy óvatossággal kell eljárni. Számolnak is azzal, hogy a kormány ezen a téren bizonyos új metódusokat fog életbeléptetni s lehet, hogy a helyzet teljes kialakulásáig az exportot meg fogják szorítani. A kormány által életbeléptetendő új rendszabályok felett természetesen ma még korai volna bárminő kritikát gyakorolni, mivel minden ilyen tervbeveendő intézkedés ma még inkább elméleti, mint gyakorlati kérdés. Mindenesetre, megnyugtató az a tény, hogy a kormány teljes egészében ismeri fel a buza-termés körüli lesújtó helyzetet s a foganatosítandó rendszabályok ügyében már most komoly tárgyalásokat folytat az illetékes szakkörökkel.

A gazdátársadalmat különben teljesen lesújtották azok a különböző ellenőrizhetetlen hírek, hogy az idei termés annyira alulmaradt a várakozásoknak,

hogy a tulajdonképeni fogyasztáson kívül még magra sem lesz elegendő buza. Szakkörökben természetesen túlzottan találják ezeket a híreket s még mindig bíznak abban, hogy a belföldi össz-szükségleten kívül realisan is 20—25 ezer vagon exportbuzára lehet számítani. Ezek a riasztó hírek, magától értetődik, a piacra is nagy kihatással vannak s a termelőnek kedvét veszik minden eladás től. Itt még meg kell jegyezni, hogy az erdélyiek valóságos elárasztották a Bánátot és az Okiráltság, valamint Beszarábia egyes agrarcentrumait s az erdélyi szükséglet fedezésére minden áron vesznek búzát. Mondanunk sem kell, hogy az elhibázott politika s üzleti kalkulációkban még súlyosan meg fogja magát bosszulni ez a normális keretet túlháldó vásárlási vehemencia. A mai hossz-árak ugyanis egy cseppet sem irányadók s annak ellenére, hogy az idén olyan gyöngye terméssel kell az országban számolni — Románia nem szigetelheti el magát a külföldtől s itt a közeljövőben az óceánontuli búzának a piacon való megjelenésével komoly árakulások következhetnek majd be.

Terménypiac: A gyöngye kínálattal szemben aránytalanul nagy az érdeklődés. Az árak ennek következtében állandó emelkedő tendenciát mutatnak. A bánsági piacon az elmúlt héten a következő árakat regisztrálták: 78—79-es 6-buza 450 lej, illetőleg a vidéki malmok már 470—480 lejt is fizettek ezért a kválitáru óbuzáért. Az új buza is jelentős emelkedést mutat fel, amennyiben már 360 lejjel jegyzik. A többi terményfelében első helyen áll a tengeri. Az egész vonalon egyszerűbb termés ígérkezik. A tengeriben ugyan lanyhák voltak az elmúlt hetek árak, de ennek csak átmeneti jellege van. Ára 240 lej a nyolc nap előtti 250 lejjel szemben. Továbbá a zab ára

250, a banáti repce 520, az árpa 215—220 lej ab banáti állomás.

Lisztpiac: Itt is nagy az érdeklődés. Különösen az erdélyiek lépik el a banáti malmokat, melyek most teljes üzemen dolgoznak. Az árak a következők: 0-as liszt 6,70, 2-es 6,60, 4-es 6,40, 5-es 6,20, 6-os 5,90, továbbá lábliszt 2,70, korpa 2,50 lej 100 kg.-ként zsákkal együtt ab banáti malom.

Antal Miklós dr. nyilatkozata

Cluj-Kolozsvár, július 30. Hamburg József dr.-t a kitűnő szemorvost, akinek a szemidesorvadás gyógyításával kapcsolatos korszakalkotó találmánya az összes európai szakkörök elismerését vívta ki, néhány nappal ezelőtt nyíltéri nyilatkozatban kínos feltűnést keltő támadás érte. Ezzel kapcsolatosan Antal Miklós dr. nagyváradi gyakorlóorvos, a támadó cikket aláíró Plesz Béla sógora szerkesztőségünkhöz nyilatkozatot juttatott el, melyben energikusan védelmére kell a nyilvánvalóan igaztalanul megírt madott orvosnak és megvilágítja a meglepő támadás különös indítékait is. A nyilatkozat a következőképen hangzik: „A Keleti Újság 29-ki 171. számában Plesz Béla aláírásával nyilatkozat jelent meg, mellyel kapcsolatosan alulírott mint a Plesz-család tagja és egyúttal, mint aki Plesz Béla szembetegségének kezelésében, illetve annak irányításában résztvettem, indítatva érzemmagamat, hogy az igazságnak megfelelőleg a következőket jelentsem ki: Dr. Hamburg József főorvos ur a cluj-i Zsidókórházban a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal kezelte a beteg és a kezelés alatt és azután is a beteg állapota feltétlenül javult. Az összes költségeket, tehát a kórházi költséget és orvosi honoráriumot Plesz Béla-ért családja fizette. Dr. Hamburg József főorvos ur a beteg kezeléséért napi 100 lejt számított fel.

Plesz Béla a szemidesorvadáson kívül súlyos szervi ideggyógyítás is szenved s mint ilyen igen könnyen befolyásolható. Ezt használta ki két ur, ami kor anyagi előnyök ígérgetése által az általuk megfogalmazott, valótlán tartalmu nyilatkozat aláírására bírták. Ezért Plesz Béla nyilatkozatát komolyan venni nem lehet.

Amikor a család nevében a dr. Hamburg József főorvos urat ért méltatlan támadásért sajnálatunkat fejezzük ki, ugyanakkor úgy neki, mint a cluj-i Zsidókórháznak elismerésünket és hálánkat tolmácsoljuk.

Oradea 1932 július 29.

Dr. Antal Miklós sk. orvos.”

Ismét kapható:
**Ganz Ábrahámné
Kóser
szakácskönyve**

Leszállított ára:

Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvételi

EGY

A naszód a napokban gyermekdel változatos Bigel Rifku Mancsi, Stri Aranka és ger Reizi, Olga, Golds Wiesel Cha a gyermeke Stein Sami kitűnő műs rendezés kler Blimus. Zseni és R tást, míg mon Mindi

A Borsai népele. A Herzl-ünne egylet. Az Szrul tartó ban méltat sőt. Wer Michel W kerrel.

A számo lye. Ma, v tartja meg Herzl-ünne Kappel L kertjében.

A mára Herzl-ünne zia is ma lyét a vá igen nívós élénk érde

Agyon ségét, egy

Bécs, jul ma történetben a V E ház egy kereskedel A 46 éves éves feles együtt. Ma hogy mind sebbel fekk zottság me csos Fron járt, azut majd feles a saját hor csövét. A két fit pedig tották a

Rauch V okát egyel szoba toak megtalálta és egy lev szolgálata ezert nem delemgyi minden még azt s elbocsátott tanácsost gyilkosság gédia szél tett.

Feltar kém

Bucures ságok a laltak egy szerint or tátorokat pészni. határország tány veze Gorkij or virradó é ter torkol partján. génysege a hajó a haladt é Dnyeszter tette az i csak azér nak. A re lett ennel veszik, ho

EYESÜLETI ÉLET

A naszodi aviva gyermekdelutánja. A napokban tartotta meg nagyszerű gyermekdelutánját a naszodi Aviva. A változatos műsor szereplői a következők: Bigel Rifkus, Friedmann Baba, Mózes Mancsi, Strigberger Ruchi, Hochstadt Aranka és Klári, Poker Olga, Strigberger Reizi, Gelbstein Idus, Hochstadt Olga, Goldstein Szuri, Salamon Esztike, Wiesel Chava, Glaser Matele, Bigel Lea a gyermekek közül, míg Glaser Lali és Stein Sami a felnőtt ifjúság részéről. A kifünő műsort a Hatikvah zárta be. A rendezés körül Strigberger Regina, Smerler Blimus, Liebermann Margit, Mózes Zseni és Rosch Snia fejtették ki agilitást, míg a gyermekek betanítását Salamon Minda végezte.

A Borsai zsidó leányegylet Herzl-ünnepélye. A napokban tartotta meg nívós Herzl-ünnepélyét a borsai zsidó leányegylet. Az ünnepi beszédet Fruchter Szrul tartotta és nagyszabású előadásban méltatta a nagy zsidó vezér egyéniségét. Werzberger Klári magyarul és Michel Wirtz jiddisül szavalt nagy sikerrel.

A szamosujvári WIZO Herzl-ünnepélye. Ma, vasárnap délután 6 órákor tartja meg nagyszabásúnak ígérkező Herzl-ünnepélyét a szamosujvári WIZO Kappel Lázár (str. Crisan) házában tartásában.

A máramarosszigeti Aviva-Barisszia Herzl-ünnepélye. A szigeti Aviva-Barisszia is ma este tartja meg Herzl-ünnepélyét a város színházában. Az ünnepély igen nívónak ígérkezik és városzerte élénk érdeklődés előzi meg.

Agyonióltanya anyját és feleségét, aztán öngyilkos lett egy bécsi számtanácsos

Bécs, július 30. Megrendítő családi dráma történt pénteken délelőtt a IX. kerületben a Währingstrasse 67. sz. házában. E ház egyik lakója volt Rauch Vilmos kereskedelmi minisztériumi számtanácsos. A 46 éves minisztériumi főosztályos 39 éves feleségével és édesanyjával lakott együtt. Ma reggel tíz órákor felfedezték, hogy mindhárman revolvergolyóútította fejéssel fekszenek ágyukon. A rendőri bizottság megállapította, hogy a számtanácsos Frommel-pisztoljával először anyját, aztán feleségét lötte halálotékon, majd felesége mellé feküdt az ágyra és a saját homlokának irányította a pisztoly csövét. Amikor a véres drámát felfedezték, a két asszony már halott volt, a férfit pedig életveszélyes állapotban szállították a legközelebbi mentőállomásra.

Rauch Vilmos számtanácsos tettenek okát egyelőre még homály fedi. A hálószoba toalettszálán a rendőri bizottság megtalálta a számtanácsos végrendeletét és egy levelet, amelyben azt írja, hogy a szolgálatban nem tartották vissza és ezért nem tud tovább élni. A kereskedelemügyi minisztériumban elzárkóznak minden felvilágosításadástól és így még azt sem lehet tudni, hogy valóban elbocsátották-e a szolgálatból a számtanácsost és ezért követte-e a kétfős gyilkosságot és az öngyilkosságot. A tragédia széles körökben nagy részvétet keltett.

Feltartóztattak egy orosz kémhajót a Dnyeszter torkolatánál

Bucuresti-Bukarest, július 30. A hatóságok a Dnyeszter torkolatában lefoglaltak egy orosz gőzöst, amely a jelek szerint orosz kémeket és kommunista agitátorokat akart román területre csempészni. A Dnyeszter-torkolat román határőrségének egyik osztaga egy kapitány vezetésével zár alá vette a Maxim Gorkij orosz gőzöst, amely a péntekre virradó éjszaka horgonyt vetett a Dnyeszter torkolatában fekvő Karolina-sziget partján. Az orosz hajónak huszfényi legénysége van. Az orosz kapitány szerint a hajó a Dnyeszter orosz partja mellett haladt és Odessza felé igyekezett, a Dnyeszter-torkolatban azonban eltévesztette az irányt. A Karolina-sziget mellett csak azért kötöttek ki, hogy tájékozódjanak. A román hatóságok nem adnak hitelt ennek az beállításnak és bizonyosra veszik, hogy orosz kémhajót foglaltak le.

Agyvérzés következtében meghalt Mosoiu tábormok, volt közlekedésügyi miniszter

Tíz év óta érelmeszesedés kínozta a liberális vezető politikust

Bucuresti-Bukarest, július 30. (Az Uj Kelet tud.) A román politikai életnek gyászja van. Pénteken éjjel fél 12 órákor bukaresti lakásán meghalt Mosoiu Traian tábormok, volt közlekedésügyi miniszter, jogszerinti szenátor a liberális párt régi markáns vezető tagja. Mosoiu tábormokot Erdélyszerte jól ismerték, különösen Nagyváradon, mint a liberális párt biharmegyei tagozatának volt évek óta elnöke és — a mikor a liberális párt volt kormányon — képviselője is.

Mosoiu tábormok hatvannégy éves volt. A brassómegeyi Tohanul-Nou községben született 1868-ban. Előrehaladott kora ellenére is igen friss és élénk volt, amennyire ezt rendkívül korpus leny termete megegedte. Kevesen tudtak arról, hogy

Mosoiu tábormokot már tíz év óta érelmeszesedés kínozta.

Rendkívül sokat dolgozott és a legutóbbi választási kampányba különösen hűvvel vetette bele magát — azt mondják, hogy nem aludt többet naponta két három óránál. Péntek délután meglátogatta pártvezérét, Ducát, ennek Cometa ucca 27 szám alatti lakásán.

Valamivel öt óra után visszatért la-

kására. Panaszkodott, hogy meg van hűlve és borogatást kért. Este teát és limonádét kért. Vejenek, Popescu őrnagynak a tisztiszolgája szolgált ki, de Mosoiu nem érte meg azt, hogy igyék a teából, vagy limonádéból. Közben ugyanis a fürdőszobába ment, itt

rosszul lett és elvágódott a padlón, ahonnan nem is kelt fel többé.

A szerencsétlenséget felesége vette észre elsőnek, aki leányával és vejevel együtt otthon tartózkodott. Azonnal értesítették a mentőket és elhívták a közelben lakó Alexandrescu doktort, aki koflein és adrenolin injekciókkal, valamint mesterséges légzéssel próbálta a szív működését ismét megindítani. Am az orvos erőfeszítései hiábavalóknak bizonyultak. Mosoiu tábormok — valószínűleg agyvérzés következtében — meghalt.

Éjjel egy órákor a tábormok lakására érkezett a liberális párt vezére, Duca, aki megindultan kondoleált az elhunyt családjának. Szombat délelőtt bebalzsamozták Mosoiu holttestét, amelyet a Mihai Voda templomban fognak felravatalozni. Mosoiu tábormok ugyanis a vitéz Mihályrend lovagja volt.

Innen, kivánságának megfelelően, szülő

falujába Tohanul-Nouba szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

Mosoiu tábormok az osztrák-magyar hadseregben végezte a kadetiskolát, főhadnagyi rangban szökött át Romániába és vezető szerepet játszott a világháborúban. Egyik parancsnoka volt azoknak a román csapatoknak, amelyek a kommun után bevonultak Budapestre. A háború után a liberális pártban kezdett politizálni és 1922—1926-os kormány közlekedésügyi minisztere volt. Az 1927-es liberális kormányból kimaradt, ami meglehetősen fájt neki. Az is rosszul esett, hogy a liberális párt erdélyi szárnyának vezérségét elvitatták tőle. A román politikának egy érdekes, szimpatikus figurája szállt sirba vele.

A halálesetről táviratilag értesítették az elhunyt fiát, Tiberiu Mosoiu professzort, a nagyváradai jogakadémia tanárát, aki éppen utban volt Várad felé. Mosoiu Tiberiu a legelső vonattal visszafordult Bukarestbe. Meglehetősen kiterjedt rokonság gyászolja. A gyászolók között van Ramniceanu ezredes, királyi adjutáns is, aki sógora volt az elhunyt tábormoknak. Az erdélyi kisebbségi újságírók csak hálaival emlékezhetnek meg Mosoiu tábormokról. Az elhunyt volt ugyanis az egyetlen közlekedésügyi miniszter, aki honorálta a kisebbségi újságíróknak a vasúti szabadjegyre vonatkozó jogos követeléseit.

Fantasztikusan megdrágult a liszt a kolozsvári piacon

Attól tartanak, hogy liszt egyáltalán nem lesz kapható, csak fekete kenyeret lehet kapni hat lej 50 baniért kilonként

Cluj-Kolozsvár, július 30. (Az Uj Kelet tud.) Közölte az Uj Kelet, hogy az interimáris bizottság pénteken kéthetes exlexet teremtett a kolozsvári kenyér- és lisztpiacon. Az interimáris bizottság erre az időre felfüggesztette a maximális árat, miután a buza- és lisztárak bizony-

talansága mellett a malmosok és pékek nem szerezhetik be készleteiket.

A szombati napon az árak felfüggesztése már érzékenyen meglátszott a piacon. Egész nap nem lehetett lisztet kapni, fehérliszt egyáltalán nincsen, csak az esti órákban jelentkeztek a spekulánsok

fantasztikusan magas lisztárakkal. A városban csak fekete kenyeret lehetett kapni 6 lej 50 banis áron. Minden valószínűség arra mutat, hogy vasárnap kiürülnek Kolozsvár lisztkészletei, mert a malmok és a pékek csak a nagyon kevés tavalyi búzát tudják feldolgozni.

Doumer elnök gyilkosa csak két hónap mulva kerülhet nyaktiló alá

A halálraítelt merénylőt átkisérték a Santé-fogházba

Párizs, július 30. Doumer elnök gyilkosa, Gorgulov Pál az estilapok értesülése szerint szombaton fellebbezést jelentett be a semmitörvénnyel az elsőfoku esküdtbírói ítélet ellen, amely tudva levően nyaktiló általi halállal sújtotta. Gorgulov eredetileg sehogyan sem akart eleget tenni védője kérésének s Géraud ügyvéd csak a legnagyobb erőfeszítéssel

tudta rávenni, hogy fellebbezzen a halálos ítélet ellen. Gorgulovot látszólag egyáltalán nem izgatja a küszöbön álló kivégzés és csak azért engedett az ügyvéd kérésének, mert meg akarja várni, fiu, vagy lány lesz-e legkésőbb két hónapon belül születendő gyermeke. Miután a fellebbezési tárgyalást a legjobb esetben is csak két hónap mulva lehet megtartani, a

gyilkos merénylő még megláthatja gyermekét, feltéve természetesen, hogy a semmitörvénnyel elfogadják a fellebbezést. Gorgulov egyébként a még rendelkezésére álló két hónapot arra is fel akarja használni, hogy megírja élete regényét.

Párizs, július 30. Az a hír terjedt el, hogy Doumer elnök özvegye azzal a kérelemmel fordult Lebrun elnökhöz, hogy az elnökgyilkos Gorgulovnak, ha lehetséges, kegyelmezen meg.

Ha a köztársasági elnök a kegyelmi kérvényt elutasítaná, úgy az elnökgyilkos kivégzése augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban lesz.

Egyébként a halálraítelt Gorgulovot a Conciergereiből, ahol a főtárgyalás három napját töltötte, átkisérték a Santé-fogházba, ahol jelenleg a halálraítelt cellájában tartózkodik. Gorgulovot éjjelnappal szigorúan őrzik, nehogy esetleg kárt tegyen magában s meghiusítsa a földi igazságszolgáltatás büntető rendelkezésének végrehajtását.

Jugoszláviában rekordtermésre van kilátás tengeriben, Belgrádból jelentik: Jugoszláviában tengeriben rekordtermésre van kilátás. Valószínűnek tartják, hogy több mint százezer vagont exportálhatnak. Ez kétségtelenül pótolná a buza és rozs kivitelének elmaradásából származó károkat.

Kezdők részére:

100 uiságcikk alapján románul

a legalkalmasabb arra, hogy a nyelvet játsszi könnyűséggel, szórakozva, minden eddigi rendszertől eltérő metodussal elsajátítsa a román nyelvet. E munka egyszerű átolvasása révén bárki megtanulhat helyesen románul írni, olvasni, elsajátítja az államnyelv szellemét, fordulatait, nyelvtani szerkezetét, gyakorlati szókincse pedig arra képesít, hogy a legszükségesebb mindennapi beszélgetésben helytállni tudjon.

Eddigi árát mélyen leszállítottuk,

most csak 150 lej az UJ KELET könyvosztályában

„A világválság okai“

Fényes Samu dr. érdekes előadása a világválság okairól és megoldási lehetőségeiről

Cluj-Kolozsvár, július 30. Péntek este tartotta Fényes Samu dr., a nagynevű író az iparkamara dísztermében első kolozsvári előadását. Az előadót Jon Negrutiu mérnök, a kamara elnöke köszöntötte néhány keresetlen szóval.

Fényes Samu a válságok természetrajzával és történeti ismertetésével vezette be előadását. A régebbi válságok abból robbantak ki, hogy a termelés nem tudott lépést tartani a szükséglettel. Sem a termelés, sem a közlekedés eszközei nem voltak képesek az áruk olyan mérvű forgalmazására, ami egy elemi csapásból keletkező gazdasági válságnak elejét vehette volna. Ha az ipar többet is termelt a szükségletnél, az értékesítést lehetetlenné tették az utonállók, sőt a legális vámszedő helyek. A városok polgárai általában otthon éltek, annyit termeltek, amennyinek a hozadékából ellátták magukat; a vagyon felhalmozására ritkán gondoltak. Kivétel volt például néhány firenzei pénzes ember, akik a tizennegyedik század elején királyokat láttak el pénzzel.

Külső adottságuk az emberek lelki horizontját is keskenyre préselték. Szűk uccák, karcsu, gotikus templomok jellemzik ezeket az időköt. Felfelé terjeszkedtek, felfelé néztek, érzékelték felfelé szállokat. Különösképpen a költő Dante képzeletében jelent meg egy új, széles távlatú fejlődésnek a koncepciója. A monarchiák szövetségéig kiépítését javasolta, az utak biztonságával. A királyok vetélkedése ellen egyetlen európai császár megválasztását ajánlotta, akinek hatalmat kell adni független ítélőbírói gyakorlására. Velejárója volt a nagy gondolatnak, hogy az ember tekintetét az égről maga felé irányította, magát tette a világ urává, kutatta a természeti jelenségek törvényszerűségeit, összefüggéseit, titkait. Kezdeti korszaka volt ez a kapitalizmusnak, termékeny, felszabadító, lenyűgöző és hasznos idők voltak. A szabadverseny alkotó tehetőségeket ébresztett: történeti érdemei elvitáztatlanok.

Am ugyanakkor keletkeztek a haszonra alakult vállalkozások a szerencsésjétek sok jellegzetességével. Fejlődésük során elmékedtek az árak kialakulásáról és Smith Ádám a 19-ik század elején állította fel az árak alakulásáról szóló gazdasági törvényét. A gőzgyártás és vasút igénybevételével a kapitalizmus a legmerészebb vállalkozásokat hajthatta végre, a társadalmi munka differencializálódása mellett. Amíg beállottak az első krízisek. A betegség okát meglátták a többtermelésben, mire a kapitalizmus a tröszt gyógyszeréhez folyamodott és megakasztotta a versenyt. Ez új válság csiráját rejtette és a tizenkilencedik század végén már minden megérett arra — a tartalékfinánciók tehetetlensége, a munkaerőtökének a termelésből való kikapcsolódása és általában a termelés anarchiája —, hogy a mostani válság beálljon. „Szerencsére“ a hatalmak gondoskodtak mindig egy kis háborúról, ami a válságot elhalasztotta.

A háború után aktuális lett a válság, a tőke tehát tartalékjai felhasználásával a racionalizáláshoz fogott. Kevés munkaerővel a termelést fokozni — ez lett az irányzat. Berlinben — ugyonod — bevezették az AEG egyik vezető mérnökével. A racionalizálás lehetővé tette, hogy ebben a gyárban 3400 munkásnak heti 45 órási munkaidő mellett a termelését 340 munkás intezze el félannyi idő alatt. Európa üzemeinek 40—50 százaléka, Amerikának 80 százaléka racionalizálva van, a dolgozók hatalmas tömegei az uccára kerültek és hozzávetőleges statisztika szerint ma a kultúrvilág negyvenmillió munkanélküli sereg felett rendelkezik. Emellett a világ belepustult az — árubőségbe.

Mi a teendő? Visszatérni a racionalizálást megelőző állapotokhoz, vagy fenntartani a jelen állapotot? Keynes két év előtt ajánlotta, hogy a tőke felét használják fel a fogyasztás emelésére, tegyék nívóssá a tömegek életét, fokozzák igényeiket.

Morganék akkor felhorkantak. Hogyan lehetséges ilyesmi? Ki fogja „nehezen megszerzett“ pénzt könnyelműen elajándékozni? De nem kellett sokáig várniok és a tőkésnek nem a fele, hanem ennél jóval nagyobb hányada uszott el. Tudjuk, hogy az amerikai nagytőkés vállalatainak papírjait száz dollár helyett 20 dollárral jegyzik, de még ezen az áron sem vásárolják. Persze, ha a haszonkvótát a fogyasztóképesség emelésére fordították volna, az értékek bizonyára meg tarthaták volna nívójukat.

A másik betegség gazdasági életünknek még az is, hogy az árak aranyban számítódnak. Holott tudnunk kell, hogy az arany előállítása is racionalizálódott és értéke ezzel egymagában 40 százalékkal csökkent. Ha az aranystandard megmaradt, akkor ez azt jelenti, hogy az aranyban teljesített fizetések 40 százalékkal kisebbek. Amíg a forgalom erősebben hullámzik, az aranyérték az értékesítését nem érezzük, míhlyt azonban ez nem történik meg, nyomban rá kell eszmélnünk arra, hogy teljesítményeink, vagy keresetünk vélt ellenértéke is összezsugorodott majdnem a felére. Keynes tehát nagyon jól belelátott a válság gyökerébe, amikor azt javasolta, hogy a válság megoldása körül el kell intézni még az aranyat is, mint az árak mérőszámát.

En azt mondom, 48 óra alatt meg lehetne gyógyítani a világot ebből az irtózatosságból. A gyógyítást azonban ne várjuk az államoktól, hanem a termelőhatalmak összefogásától. Állami szuverenitásról nem lehet szó ma, amikor a hi-

telező odaállhat az állam gazdasága elére pénzügyi megbízottat, aki megszabja az állami költségvetést, korrekurákat vezet rajta, leépített a tisztviselőket, ellenőrzi a kincstári jövedelmeket és rendelkezik felettük. Tehát nem az állam irányítóinak, hanem akik a termelést irányítják, kell összefogniok, szervezzék meg fogyasztó-medencék szerint a civilizált világ produkcióját, tegyék feleslegessé az aranyat és vezessenek be közös világváltatást.

Ez az elgondolás nem azonos az orosz rendszerrel, ott üzemeket, utakat, közlekedési eszközöket kell teremteni és a munka végrehajtásáig az embereknek össze kell húzniuk gytomrukat. Európában azonban ma árutömegek halmozódnak egymásra, Európában ma a megszerzett gazdasági élet mellett oda kell hatni, hogy minél többet fogyasszanak. Mindezt természetesen a legmesszebbmenő demokráciával lehet csak megvalósítani, semmiesetre sem diktatórikus eszközökkel.

A világ gazdasága kétségtelenül át fog alakulni. Az az állapot, amelyben most leledzünk, a vajadás állapota A va judás görseire azonban szükség van, az ivadéok érdekében. Kétségtelen, hogy az új gazdasági rendből szükségképpen ki lesz kapcsolva a kizsákmányolás és az emberi méltóság tiszteletben tartása nem lesz külön követelmény. Az izes, élvezetes előadást, amelyet az illusztris író lendületes szavakkal fejezett be, percekig tartó tapssal honorálta a közönség, amely az uccán is melegen tüntetett Fényes Samu mellett.

Cluj-Kolozsvár, július 30. Péntek este tartotta Fényes Samu dr., a nagynevű író az iparkamara dísztermében első kolozsvári előadását. Az előadót Jon Negrutiu mérnök, a kamara elnöke köszöntötte néhány keresetlen szóval.

Fényes Samu a válságok természetrajzával és történeti ismertetésével vezette be előadását. A régebbi válságok abból robbantak ki, hogy a termelés nem tudott lépést tartani a szükséglettel. Sem a termelés, sem a közlekedés eszközei nem voltak képesek az áruk olyan mérvű forgalmazására, ami egy elemi csapásból keletkező gazdasági válságnak elejét vehette volna. Ha az ipar többet is termelt a szükségletnél, az értékesítést lehetetlenné tették az utonállók, sőt a legális vámszedő helyek. A városok polgárai általában otthon éltek, annyit termeltek, amennyinek a hozadékából ellátták magukat; a vagyon felhalmozására ritkán gondoltak. Kivétel volt például néhány firenzei pénzes ember, akik a tizennegyedik század elején királyokat láttak el pénzzel.

Külső adottságuk az emberek lelki horizontját is keskenyre préselték. Szűk uccák, karcsu, gotikus templomok jellemzik ezeket az időköt. Felfelé terjeszkedtek, felfelé néztek, érzékelték felfelé szállokat. Különösképpen a költő Dante képzeletében jelent meg egy új, széles távlatú fejlődésnek a koncepciója. A monarchiák szövetségéig kiépítését javasolta, az utak biztonságával. A királyok vetélkedése ellen egyetlen európai császár megválasztását ajánlotta, akinek hatalmat kell adni független ítélőbírói gyakorlására. Velejárója volt a nagy gondolatnak, hogy az ember tekintetét az égről maga felé irányította, magát tette a világ urává, kutatta a természeti jelenségek törvényszerűségeit, összefüggéseit, titkait. Kezdeti korszaka volt ez a kapitalizmusnak, termékeny, felszabadító, lenyűgöző és hasznos idők voltak. A szabadverseny alkotó tehetőségeket ébresztett: történeti érdemei elvitáztatlanok.

Am ugyanakkor keletkeztek a haszonra alakult vállalkozások a szerencsésjétek sok jellegzetességével. Fejlődésük során elmékedtek az árak kialakulásáról és Smith Ádám a 19-ik század elején állította fel az árak alakulásáról szóló gazdasági törvényét. A gőzgyártás és vasút igénybevételével a kapitalizmus a legmerészebb vállalkozásokat hajthatta végre, a társadalmi munka differencializálódása mellett. Amíg beállottak az első krízisek. A betegség okát meglátták a többtermelésben, mire a kapitalizmus a tröszt gyógyszeréhez folyamodott és megakasztotta a versenyt. Ez új válság csiráját rejtette és a tizenkilencedik század végén már minden megérett arra — a tartalékfinánciók tehetetlensége, a munkaerőtökének a termelésből való kikapcsolódása és általában a termelés anarchiája —, hogy a mostani válság beálljon. „Szerencsére“ a hatalmak gondoskodtak mindig egy kis háborúról, ami a válságot elhalasztotta.

A háború után aktuális lett a válság, a tőke tehát tartalékjai felhasználásával a racionalizáláshoz fogott. Kevés munkaerővel a termelést fokozni — ez lett az irányzat. Berlinben — ugyonod — bevezették az AEG egyik vezető mérnökével. A racionalizálás lehetővé tette, hogy ebben a gyárban 3400 munkásnak heti 45 órási munkaidő mellett a termelését 340 munkás intezze el félannyi idő alatt. Európa üzemeinek 40—50 százaléka, Amerikának 80 százaléka racionalizálva van, a dolgozók hatalmas tömegei az uccára kerültek és hozzávetőleges statisztika szerint ma a kultúrvilág negyvenmillió munkanélküli sereg felett rendelkezik. Emellett a világ belepustult az — árubőségbe.

Mi a teendő? Visszatérni a racionalizálást megelőző állapotokhoz, vagy fenntartani a jelen állapotot? Keynes két év előtt ajánlotta, hogy a tőke felét használják fel a fogyasztás emelésére, tegyék nívóssá a tömegek életét, fokozzák igényeiket.

Morganék akkor felhorkantak. Hogyan lehetséges ilyesmi? Ki fogja „nehezen megszerzett“ pénzt könnyelműen elajándékozni? De nem kellett sokáig várniok és a tőkésnek nem a fele, hanem ennél jóval nagyobb hányada uszott el. Tudjuk, hogy az amerikai nagytőkés vállalatainak papírjait száz dollár helyett 20 dollárral jegyzik, de még ezen az áron sem vásárolják. Persze, ha a haszonkvótát a fogyasztóképesség emelésére fordították volna, az értékek bizonyára meg tarthaták volna nívójukat.

telező odaállhat az állam gazdasága elére pénzügyi megbízottat, aki megszabja az állami költségvetést, korrekurákat vezet rajta, leépített a tisztviselőket, ellenőrzi a kincstári jövedelmeket és rendelkezik felettük. Tehát nem az állam irányítóinak, hanem akik a termelést irányítják, kell összefogniok, szervezzék meg fogyasztó-medencék szerint a civilizált világ produkcióját, tegyék feleslegessé az aranyat és vezessenek be közös világváltatást.

Ez az elgondolás nem azonos az orosz rendszerrel, ott üzemeket, utakat, közlekedési eszközöket kell teremteni és a munka végrehajtásáig az embereknek össze kell húzniuk gytomrukat. Európában azonban ma árutömegek halmozódnak egymásra, Európában ma a megszerzett gazdasági élet mellett oda kell hatni, hogy minél többet fogyasszanak. Mindezt természetesen a legmesszebbmenő demokráciával lehet csak megvalósítani, semmiesetre sem diktatórikus eszközökkel.

A világ gazdasága kétségtelenül át fog alakulni. Az az állapot, amelyben most leledzünk, a vajadás állapota A va judás görseire azonban szükség van, az ivadéok érdekében. Kétségtelen, hogy az új gazdasági rendből szükségképpen ki lesz kapcsolva a kizsákmányolás és az emberi méltóság tiszteletben tartása nem lesz külön követelmény.

Az izes, élvezetes előadást, amelyet az illusztris író lendületes szavakkal fejezett be, percekig tartó tapssal honorálta a közönség, amely az uccán is melegen tüntetett Fényes Samu mellett.

Cluj-Kolozsvár, július 30. Péntek este tartotta Fényes Samu dr., a nagynevű író az iparkamara dísztermében első kolozsvári előadását. Az előadót Jon Negrutiu mérnök, a kamara elnöke köszöntötte néhány keresetlen szóval.

Fényes Samu a válságok természetrajzával és történeti ismertetésével vezette be előadását. A régebbi válságok abból robbantak ki, hogy a termelés nem tudott lépést tartani a szükséglettel. Sem a termelés, sem a közlekedés eszközei nem voltak képesek az áruk olyan mérvű forgalmazására, ami egy elemi csapásból keletkező gazdasági válságnak elejét vehette volna. Ha az ipar többet is termelt a szükségletnél, az értékesítést lehetetlenné tették az utonállók, sőt a legális vámszedő helyek. A városok polgárai általában otthon éltek, annyit termeltek, amennyinek a hozadékából ellátták magukat; a vagyon felhalmozására ritkán gondoltak. Kivétel volt például néhány firenzei pénzes ember, akik a tizennegyedik század elején királyokat láttak el pénzzel.

Külső adottságuk az emberek lelki horizontját is keskenyre préselték. Szűk uccák, karcsu, gotikus templomok jellemzik ezeket az időköt. Felfelé terjeszkedtek, felfelé néztek, érzékelték felfelé szállokat. Különösképpen a költő Dante képzeletében jelent meg egy új, széles távlatú fejlődésnek a koncepciója. A monarchiák szövetségéig kiépítését javasolta, az utak biztonságával. A királyok vetélkedése ellen egyetlen európai császár megválasztását ajánlotta, akinek hatalmat kell adni független ítélőbírói gyakorlására. Velejárója volt a nagy gondolatnak, hogy az ember tekintetét az égről maga felé irányította, magát tette a világ urává, kutatta a természeti jelenségek törvényszerűségeit, összefüggéseit, titkait. Kezdeti korszaka volt ez a kapitalizmusnak, termékeny, felszabadító, lenyűgöző és hasznos idők voltak. A szabadverseny alkotó tehetőségeket ébresztett: történeti érdemei elvitáztatlanok.

Am ugyanakkor keletkeztek a haszonra alakult vállalkozások a szerencsésjétek sok jellegzetességével. Fejlődésük során elmékedtek az árak kialakulásáról és Smith Ádám a 19-ik század elején állította fel az árak alakulásáról szóló gazdasági törvényét. A gőzgyártás és vasút igénybevételével a kapitalizmus a legmerészebb vállalkozásokat hajthatta végre, a társadalmi munka differencializálódása mellett. Amíg beállottak az első krízisek. A betegség okát meglátták a többtermelésben, mire a kapitalizmus a tröszt gyógyszeréhez folyamodott és megakasztotta a versenyt. Ez új válság csiráját rejtette és a tizenkilencedik század végén már minden megérett arra — a tartalékfinánciók tehetetlensége, a munkaerőtökének a termelésből való kikapcsolódása és általában a termelés anarchiája —, hogy a mostani válság beálljon. „Szerencsére“ a hatalmak gondoskodtak mindig egy kis háborúról, ami a válságot elhalasztotta.

A háború után aktuális lett a válság, a tőke tehát tartalékjai felhasználásával a racionalizáláshoz fogott. Kevés munkaerővel a termelést fokozni — ez lett az irányzat. Berlinben — ugyonod — bevezették az AEG egyik vezető mérnökével. A racionalizálás lehetővé tette, hogy ebben a gyárban 3400 munkásnak heti 45 órási munkaidő mellett a termelését 340 munkás intezze el félannyi idő alatt. Európa üzemeinek 40—50 százaléka, Amerikának 80 százaléka racionalizálva van, a dolgozók hatalmas tömegei az uccára kerültek és hozzávetőleges statisztika szerint ma a kultúrvilág negyvenmillió munkanélküli sereg felett rendelkezik. Emellett a világ belepustult az — árubőségbe.

Mi a teendő? Visszatérni a racionalizálást megelőző állapotokhoz, vagy fenntartani a jelen állapotot? Keynes két év előtt ajánlotta, hogy a tőke felét használják fel a fogyasztás emelésére, tegyék nívóssá a tömegek életét, fokozzák igényeiket.

Morganék akkor felhorkantak. Hogyan lehetséges ilyesmi? Ki fogja „nehezen megszerzett“ pénzt könnyelműen elajándékozni? De nem kellett sokáig várniok és a tőkésnek nem a fele, hanem ennél jóval nagyobb hányada uszott el. Tudjuk, hogy az amerikai nagytőkés vállalatainak papírjait száz dollár helyett 20 dollárral jegyzik, de még ezen az áron sem vásárolják. Persze, ha a haszonkvótát a fogyasztóképesség emelésére fordították volna, az értékek bizonyára meg tarthaták volna nívójukat.

telező odaállhat az állam gazdasága elére pénzügyi megbízottat, aki megszabja az állami költségvetést, korrekurákat vezet rajta, leépített a tisztviselőket, ellenőrzi a kincstári jövedelmeket és rendelkezik felettük. Tehát nem az állam irányítóinak, hanem akik a termelést irányítják, kell összefogniok, szervezzék meg fogyasztó-medencék szerint a civilizált világ produkcióját, tegyék feleslegessé az aranyat és vezessenek be közös világváltatást.

Ez az elgondolás nem azonos az orosz rendszerrel, ott üzemeket, utakat, közlekedési eszközöket kell teremteni és a munka végrehajtásáig az embereknek össze kell húzniuk gytomrukat. Európában azonban ma árutömegek halmozódnak egymásra, Európában ma a megszerzett gazdasági élet mellett oda kell hatni, hogy minél többet fogyasszanak. Mindezt természetesen a legmesszebbmenő demokráciával lehet csak megvalósítani, semmiesetre sem diktatórikus eszközökkel.

Brünn. 9: Szór. zene.
Stockholm. 7.30: Operatrézsl.
Svájci Romand Adó. 8.50: Rádiózene.
Svájci Aleman Adó. 7: Vidám grammofón.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 15611/1932.

Publicatiune

In conformitate cu dispozitiunile ordinului circular No. 682/1932 al Inspectoratului General administrativ Regional Cluj se aduce la cunostinta generala urmatoarele:

Tratamentul gratuit al bolnavilor lipsiti de mijloce in Clinicile Universitatii din Cluj se va putea face numai in baza unui Certificat de paupertate eliberat de catre Primăria Comunei careie apartine bolnavul. Aceste certificate se vor elibera de comuna numai in cazuri de saracie absoluta si bine motivata, cu indicarea precisă a scopului pentru care se eliberează precum si a fondului bugetar disponibil.

In consecinta, invitam populatia Municipiului Cluj, ca, pe viitor sa nu se mai adreseze acestei Primării cu cererile de acastă natură, decit in cazuri bine motivate, facind dovada deplină a indeplinirii conditiunilor prevazute in dispozitiunile art. 23 din Legea timbrului.

Cluj, la 22 Iulie 1932.

Primăria Municipiului Cluj

APROHIRETESE
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Aprohirdetéseket előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

„31 éves jó állásba levő diplomás mérnök elfoglaltsága miatt ezután meg ismerkedne nősülés céljából intelligens jól szituált izr. leannyal. Kéri jól bevezetett sadhenek címét. Leveletet „Diszkrécio“ jellegre az ujság kiadóhivatalához.“

Szép, intelligens fiatal urilány férjhez menne oly intelligens, vallásos zsidó fiatalemberhez, ki a nyomdászakmát teljesen bírja és vállalná egy nagyobb városban egy nyomdaüzem vezetését, mint társtulajdonos. Leveletet „Existencia“ jellegre a kiadóba kér.

Tanítónő, osztrák születésű, zongoratanítással és román nyelvismerettel is keres nagyobb gyermekek mellé állást, vidékre szivesen megy. Szives megkeresést „Jó módszerrel tanítok“ jellegre a kiadóba.

Keresek garantált, tiszta csemege mézet, mintás árajánlatot kérek. A. Salomon Bucuresti, Str. Sfântilor 25.

Elcserelném Tordán, a vasútállomás közelében levő kétszobás, konyhás modern lakásból álló házamat Kolozsváron egy kisebb házzal. Cimeket a kiadóba kérek.

Két szoba konyha, előszoba, fürdőszoba augusztus 1-re kiadó. Rudolf u. 11.

Kertes villában háromszobás konyhás lakás kiadó. Str. Gojdu 9, Marianummal szemben.

Jóforgalmu csinosan berendezett fűszer és cukorkaüzlet belváros közvetlen közelében kivándorlás miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Tanítványokat vállal joghallgató jutányos áron, esetleg koszt, vagy lakás ellenében is. Cim a kiadóban.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba komplett hálóval, napos, kertes udvarban Regele Ferdinand 107. földszint.

Féláron kiadó elegáns szoba fürdőszobával. Egyetem u. 3., félemelet 4.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

„Tenge

Pomádé G. című helyítő kezű csabító

Uriemb partnere és minde Jelige: hotelszob

Másnap e Pomádé asz helyeggel.

Pomádé lépett egy egyszerre t lapban jelen tés.

Egy hét lán kétezer dícsérte bá zatos uriem Pomádé nul betűzelt Maradt k

Néhány összes szá jelent a h amikor Pom elégedéssel parnerője választélyeg valutában.

Az alapító érkeztetné az utazásra dési terét Ngyaralni nyaralni pe Amerika dénak.

A nyaral Pomádé világ mind Egy bor ajánlkozott Kinából jó levélkék.

És — a zettel dolg bérházában

A választ lingóztak. rült. Legye milliomos l — Tény lene — s éppen fent

Az „Éff ban a kőv jelent meg

Melyi magáva nére e de szeg partner és ha gentlem

Másnap Pomádé as Egy per hirdetés t is, de az ut kodás. A magánzás nek, ó pe a relative leggazdag landba

— Küsz Paraguay Bolivia a ezer főnyi sült Állam kísérletei üzenik a

HIREK

„Tengerpart, alkony, kis hotelszoba“

— Nyári történet —

Pomádé Gerő a „Reggeli Kurjantás“ című helyi érdeklődő közlönyben a következő csábító apróhírdetést tette közzé:

Uriember nyaralni készül és esinos partnert keres, akit magával vinne és minden tekintetben lovagja lenne. Jelige: „Tengerpart, alkony, kis hotelszoba.“ Válaszbélyeget kérek

Másnap este kétszáz pályamű hevert Pomádé asztalán. Kétszáz darab válasz bélyeggel.

Pomádé Gerő azonnal érintkezésbe lépett egy nagy hirdetési irodával és egyszerre tíz különböző képes- és napi-lapban jelentette meg a csábító hírdetést.

Egy hét múlva Pomádé Gerő asztalán kétezer levél pihgett, kétezer nő dicsérte bájait és biztosította a titokzatos uriembert feltétlen odaadásáról.

Pomádé a kétezer levelet olvasatlanul betűzette. Győzött a materializmus. Maradt kétezer bélyege.

Néhány nap múlva Középeurópa összes számottevő újságjában megjelent a hirdetés és a hónap végén, amikor Pomádé kasszáját csinált, megelégedéssel állapította meg, hogy 25.000 parnerője és ugyanannyi darab finom válaszbélyege van, még hozzá idegen valutában.

Az alapötke már meg volt és Pomádé elérkezettnek látta az időt, persze nem az utazásra, hanem arra, hogy működési terét kiterjessze Amerikára is. Nyaralni minden második nő, potyán nyaralni pedig minden nő szeretne.

Amerika 10.000 dollárt hozott Pomádénak.

A nyaralási üzlet fellendült. Pomádé összeköttetésbe került a világ minden újságjával.

Egy borneoi fekete özvegy is felajánlkozott partnernőnek. Japánból és Kínából jöttek illatos, szerelmes kis levélkék.

És — a mi fő — válaszbélyegek.

A nyár végén Pomádé már személyzettel dolgozott. Irodája is volt, saját bérházban.

A válaszbélyegek még egyre szál-lingóztak. Pomádé a munkától kimerült. Legyengült. Elfáradt. És közben milliókat lett.

Tényleg nyaralni és pihenni kellene — sóhajtott egy napon, amikor éppen fent ült egy levélhegy tetején.

Az „Éjjeli Hírlap“ másnapi számában a következő szerény apróhírdetés jelent meg:

Melyik jómódu urihölgy vinne magával saját költségén téli pihenésre egy esinos, művelt és hűséges, de szegény fiatalembert. Jó táncpartner, emellett teniszszek, lovagol és hat nyelven beszél, röviden: gentleman. Jelige: „Hálás leszek.“

Másnap este már száz ajánlat feküdt Pomádé asztalán.

Egy percig gondolkodott, hogy a hírdetést ne tegye be a többi lapokba is, de azután győzött az ideális gondolkodás. A tippet eladta egy öreg s a magánzástól visszavonult magánzónának, ő pedig kiválasztotta a nők közül a relative legfiatalabbat és pozitíve leggazdagabbat és elment vele Grönlandba — ingyen.

Küszöbön a hadüzenet Bolívia és Paraguay között. Newyorkból jelentik: Bolívia a Gran Chaco környékére tízezer főnyi katonaságot küldött. Az Egyesült Államok, Peru és Argentína békitó kísérletei ellenére kétségtelen, hogy megüzenik a háborút Paraguaynak.

Feltámasztottak egy operáció közben meghalt beteget. Londonból jelentik: A londoni Szent György-kórházban súlyos rákműtétet végeztek Evelyn Barnes 64 éves betegen. A műtét közben a markólist vezető orvos megállapította, hogy a beteg lélekzete, érverése és szív működése teljesen megszűnt s a nő a tudomány minden szabálya szerint meghalt. Az orvosok rögtön adrenalin injekciót és erős szívmasszázst alkalmaztak, mire a halott újból feléledt s a műtétet sikerrel végrehajtották, de Mrs. Barnes két nappal első halála után a műtét következtében újból meghalt. A halálesett fölött tartott szokásos esküdt bírósági tárgyaláson a coroner megállapította, hogy a második haláleset főként a beteg régi máj- és szivbajának tulajdonítható.

Keresztény mozikkongresszus. Brüsszelben keresztény mozikkongresszus kezdődött amelyen kétszáz belga keresztény mozi megbízottai tanácskoztak arról a kérdéstről, hogyan érvényesítsék a keresztény szellemet a mozikkultúrában.

Eljegyzés. A. M. Friedländer Marghita és Katz Margit Valea lui Mihai jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Wagner Richárd és a Horogkereszt. Teplitz-Schönau város elhatározta, hogy szobrot állít Wagner Richárdnak annak ellenére, hogy ott írta a nagy német zeneköltő a Tannhäuser első felvonását. A szobrot Guhr drezdai szobrászművész készítette el. Legnagyobb meglepetésre megállapították, hogy a szobrász Wagner köpenyére horogkeresztet mintázott, ezért a város vezetősége megtagadta az emlékmű átvételét.

Epe- és májbetegségeknek, epék és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József“ keserűvíz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorral isszuk. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Anglia visszatér az aranystandardhoz. Londonból jelentik: Ottawában a világbíróadalmi gazdasági konferencia valutabizottságának ülésén Newille Chamberlain angol kincstári kancellár ismertette a pénzügyi helyzetet. Kívánatosnak mondotta elvben az aranyalapra való visszatérést, de hangoztatta egyben, hogy az időpontot, mikor az arany standardra visszatérhetnek, nem tudja előre megmondani. A kincstári kancellár mindenesetre óvott az elhamarkodott intézkedésektől.

Virág Lajos és Márton üzletet nyitottak. Virág Lajos, az Erdélyszerte ismert operanékes és öccse Virág Márton, aki sportkörökben örvend nagy népszerűségnek, a „City“ név alatt ismert parfümériát átvették Kolozsváron, a városháza közelében (Str. Reg. Maria 4.) A művészetnek és a sportnak előnyös tulajdonságát egyesíti ez az üzlet. Izléses, artisztikus árut kap benne az ember, sportszerűen leegyszerűsített árukon. Aki Virág Lajost énekelni hallotta és aki Virág Mártont játszani látta, kuncsaftja és terjesztője lesz a „City“ parfüméria árujának.

Vasuti szerencsétlenség Danzig közelében. Varsóból jelentik: Danzig határvidékén, Tzew vasúti csomópont közelében egy személyvonat, amely Gdynia kikötője felé kirándulókat vitt, kicsiklott. Harminc könnyebb és öt súlyosabb sebesültje van a kiskislásnak.

Leszerelünk! Londonból jelentik: A newjerseyi Linden közelében az amerikai vezérkar szakértőinek bemutatták egy modern típusú tankot, amely rendkívül sebességgel robot előre és jelentékeny akadályokat át tud ugrani. A gyorsaság titka az, hogy a hadijármű nemcsak kerekein, hanem a szükséghez képest futószalagán is halad előre. Az át váltás alig néhány másodpercet vesz igénybe s a sebességet nem is kell erősen csökkenteni. A tank erős acélrugó segítségével végzi ugrásait. Hír szerint két és félméter magas és kilenc méter széles akadályt könnyen átugrik. A tanknak aránylag kis súlya van s erős repülőgépnépszerűség nélkül levegőbe emelheti. A szakértők el vannak ragadtatva a tanktípustól, amely a hozzáfűzött várakozásokat teljesen beváltja és forradalmasítani hivatott a mechanizált háboru jövőbeli utjait.

A Lady gyártmányok újára

a kölnivizek használatát gazdaságossá teszi!

Ha az Ön szépségéről és elragadó bájáról van szó, csak a legjobbat használja!

Silány minőségű kölnivíz ártalmas a bőrre és amellet azt, aki ilyen kölnivizeket használ, azok közé sorozza, akik olcsó és rossz parfümököt vásárolnak... Ezért az elegáns hölgy kizárólag a nagyszerű Lady gyárt-

mányokat használja. A Lady kölnivizek tisztasága és illata vetekszik a világ legjobb márkáival.

Az új árak, amelyek a kölnivíz gyártásához használt nyersanyagok olcsóbbodása folytán lényegesen alacsonyabbak, a Lady kölnivizet minden érszény számára hozzáférhetővé teszik.

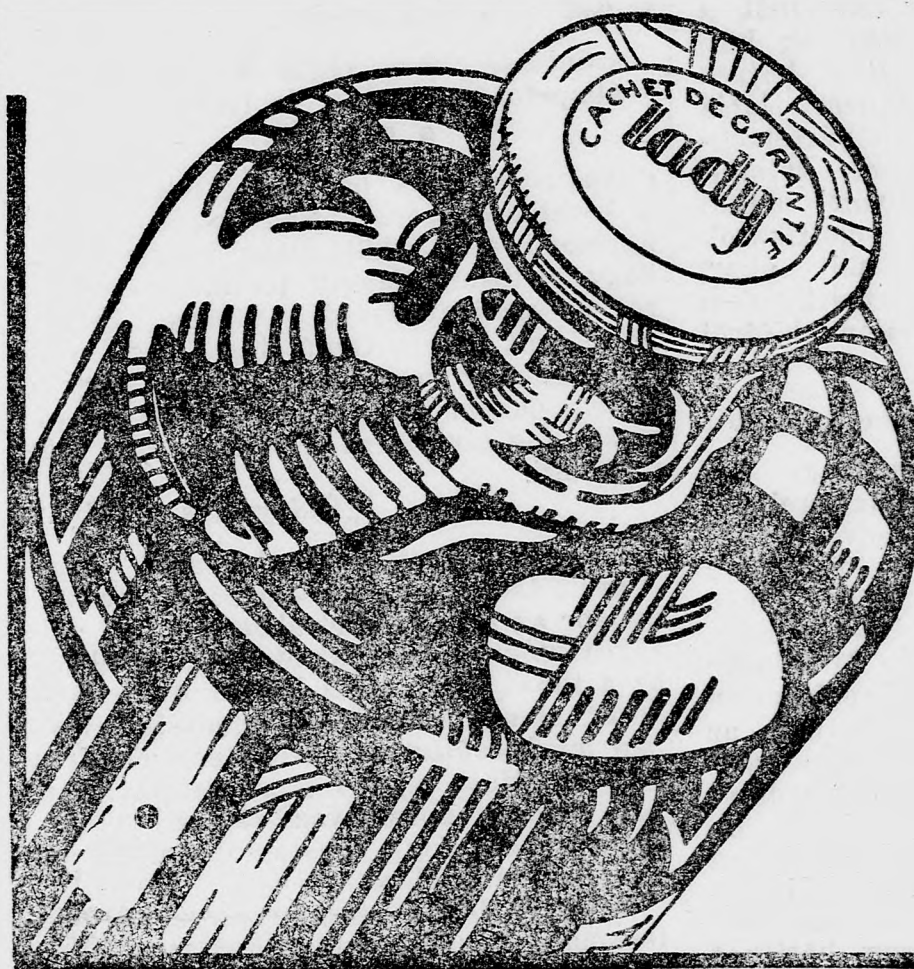
Kérjen Lady készítményeket eredeti lepecsételt üvegcsekben. Az ár csakis a kölnivíz értékének felel meg, az üvegcset ingyen kapja!

Bizonyos akar afelől lenni, hogy a vásárolt kölnivíz az eredeti tisztá és kellemes illatú Lady gyártmány? Vásároljon eredeti üvegcsetek garanciapecsettel! A mennyiségért garatalunk.

JOCKEY CLUB - PERLE DE PARIS - ROUGE ET NOIR - PARISIENNE

distillées par

Lady

Nem tér vissza több helyére a francia külügyminisztérium államtitkára. Párizsból jelentik: Berthelot, a francia külügyminisztérium adminisztratív államtitkára, aki betegsége miatt hosszabb szabadságon van, többé nem fog helyére visszatérni. Utódjául Herriot va jószíniúleg Herbertte jelenlegi madridi francia nagykövetet nevezeteti ki.

Eljegyzés. Rosenwasser Dóra Gherla és Rosenberg Vilmos Satumare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Merényletet akartak elkövetni Cuba elnöke ellen. Londonból jelentik: Newyorkon át érkezett jelentés szerint Machado, Cuba elnöke ellen merényletet akartak elkövetni. Az összeesküvéket sikerült letartóztatni, mielőtt tervüket megvalósíthatták volna.

Kommunista összeesküvést lepleztek le Argentínában. Newyorkból jelentik: Argentínában az egész országot behálózó kommunista összeesküvést lepleztek le. A baloldali szélsőségesek Európában készült nagymennyiségű rőpirattal rendelkeztek, amelyek argentinai vezetőpolitikuskok és közéleti előkelőségek meggyilkolására s rombolásokra uszítanak.

Orvosi hír. S. dr. Stern Piroška fog orvosnó rendelését újból megkezdte. Str. N. Jorga (Jókai u.) 3. Generalapalota.

A danzigi gazdasági szervezetek a Népszövetségtől akarják kérni a Lengyel ország és Danzig közötti gazdasági kapcsolatok új alapokra helyezését. Berlinből jelentik: Danzig szenátusa tárgyalja a gazdasági szervezeteknek azon követelését, hogy intézzenek beadványt a Népszövetséghez Lengyelország és Danzig közötti gazdasági kapcsolatok új alapokra helyezése érdekében.

Gyermeklelkek vádolnak benneteket című társadalmi dráma, melynek té mája a legerősebb idegzetű embereket is megrendíti, kerül színre az Építőmunkás-mozgóban. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Hétfőn, szerdán 6 és 8 órákor Főszerepben a filmszínészek sztárjai: Nathalia Lisenco, Walter Rillu és Claire Ronmer. Músor előtt 2 felv. nevettek vigjáték.

NAPRÓL NAPRA

Felmerült újra a régi londoni város negyedek lerombolásának és újjáépítésének terve. Különösen a keleti városrészekben kertvárosokat terveznek. A munkálatoknál természetesen felhasználnák a munkanélkülieket.

Ottavából táviratozzák, hogy Gronau német óceánrepülő a kanadai szövetségi fővárosba érkezett repülőgépen. A német óceánrepülő kanadai főtisztviselőkkel folytatott tárgyalásokat rendezte res kanadai-német repülőjárat létesítése érdekében. Gronau megbeszélései végeztével szombaton, esetleg csak a jövő héten repül tovább Chicagóba.

XI. Pius pápa a napokban annak az óhajának adott kifejezést, hogy halála után a római Szt. Károly templomban temessék el. A pápa 1879-ben ebben a templomban mondotta első miséjét s itt akar örök nyugalomra térni.

A Gripsholm nevű gözös fedélzetén Greta Garbóval az éjszaka folyamán elérte a svéd partokat. A filmsztár kikötőbe jutás előtt motorcsónakba szállott, hogy elkerülhesse a kíváncsiak tömegét. A várakozóknak Göteborgban kellemetlen meglepetésben volt részük, amikor a várt filmsztár sehogysem jelentkezett a hajóhídon a partra szállók soraiban.

A Concorde angol cirkáló elhagyta Portsmouth kikötőjét fedélzetén Manuel portugál exkirály koporsójával. A cirkálót az angol vizek határáig két angol torpedóromboló kísérte. A Concorde Portugália felé tart s Lisszabonban partra teszi az exkirály koporsóját, a melyet a tengeri ut tartama alatt a fedélzetén felállított katafalk körül lefelé fordított fegyverekkel angol tengerész katonák diszorsége őriz.

UJ KELET Legújabb hírek

Kétszázötven többségi képviselő és szenátor hívta fel Maniut a miniszterelnökség vállalására

Maniu ismételten és véglegesen nemet mondott

Ma választ új elnököt a nemzeti parasztpárt. Elhídegyült a viszony Maniu és Mihalache között. Az egyik bukaresti lap rendkívüli kiadásában királyellenes kijelentéseket adott Maniu szájába

Bucuresti-Bukarest, július 30. (Az Uj Kelet tud.) A Maniu magatartásával kapcsolatos utolsó kételyeket is eloszlatta a mai nap. A volt miniszterelnök a nemzetiparasztpárti parlamenterek küldöttsége előtt egyre érthetetlen határozottsággal leszögezte, hogy nem látja elérkezettnek az időt akár a pártelnökség, akár a miniszterelnökség vállalására. A bukaresti lapok kivétel nélkül példaként állítják a román politikusok elé Maniut, aki tudja, hogy mit akar, tud akarni és akit a bársonyszék nem esábit annyira, hogy lemondjon hitéről és meggyőződéséről.

Maniu és Mihalache között

Az Adeverval megállapítja, hogy Maniu nem is vállalhatta a miniszterelnökséget attól a pillanattól kezdve, midőn megtudta, hogy az uralkodó Vaidának értésére adta, hogy vele együtt kíván továbbra is dolgozni. A helyzet minden esetre az, hogy Maniu és Mihalache között a viszony az utóbbi napok során elhídegyült. Mihalache ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pártnak nem a regáti, hanem az erdélyi szárnya harcolta ki, hogy a pártot ismét uralomra hívták. Ha Maniu hozzájárult hahhoz, hogy a párt vállalja a kormányzás felelősségét, akkor a felelősséget saját személyétől sem háríthatja el. Ugyanazok a megfontolások, amelyek Maniut személyében a kormányzástól visszatarjták, érvényesek nemcsak Maniura, hanem a pártra is.

A bukaresti lapok kénytelenek elismerni, hogy ezek után nemcsak Maniunak, hanem Mihalachenak is igaza van. Hogy mi minden játszódott le az utóbbi napokban a kulisszák mögött, azt ma még nem lehet tudni. Egyesek szerint a király Grigore Filipescu által aposztrofált „barátai” örülnek, hogy sikerült a nemzeti parasztpárt belső kohézióját megbontani és ezzel a legnagyobb politikai párt pozícióját meggyöngíteni. Arról is tudni vélnék a lapok, hogy egyes regáti és erdélyi nemzeti parasztpárti politikusok eszközül adták oda magukat ahhoz, hogy a párt a jelenlegi kínos helyzetbe kerüljön. Most már egészen bizonyos, hogy továbbra is Vaida Sándor marad a miniszterelnök. Az ő kormányának tekintélyét azonban lényegesen csökkenteni fogja Maniu és a párt még néhány markáns vezetőjének távolmaradása. Az elnökség kérdésében ma fog — előreláthatólag igen viharos lefolyású vezetőségi ülésen — dönteni a nemzeti parasztpárt.

A kamara ünnepélyes megnyitóját a nemzeti parasztpárt 250 parlamentere, képviselői és szenátorok, előzetes megbeszélés alapján Maniunak a Clopotari Vechi utcán levő lakására vonultak, hogy megkíséreljék rávenni állásponyjának megváltoztatására. Maniu előtt elsőnek Pop Csicsó István tolmácsolta a párt ragaszkodását. Emlékeztette arra a negy-

A timisoarai fiuliceum, felsőkereskedelmi iskola és leánygimnázium nyilvános jogok.

A zsidó iskolákkal kapcsolatosan működik

az évek óta fennálló modern

kóser fiulinternátus

Elegendő jelentkező esetén a leányok részére is szigoruan kóser

internátus működik még

Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea Liceului si Internatului Evreesc Timisoara I.

Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea Liceului si Internatului Evreesc Timisoara I.

venéves küzdelemre, amit együtt folytattak a román nemzeti párttal és könyörögve kéri, hogy ennek a munkának büszke tudatával a háta mögött,

szüntesse meg végül az ideiglenes állapotot a pártban és térjen vissza a párt élére

Augustin Popa barátfalvi lelkész volt a következő szónok. Nem kérti jött — ugymond — ez a küldöttség, hanem azért, hogy biztossítsa Maniu Gyulát szeretetéről és szolidaritásáról. Biztos benne, hogy amit Maniu Gyula tesz, ez jól van téve, de meg van róla győződve, hogy a párt nagymultu elnöke egyszer mégis vissza fog térni arra a posztra, amely őt megilleti.

„Hiányzik a vezér...”

Pompiliu Ionitescu elmondja, hogy Maniut akkor is a párt elnökének érezték, amikor az nem volt körükben. A mai választásokban hangsúlyozottan fájdalmas az a tudat, hogy nincs Maniu, hiányzik a vezér, akinek személye mindenféle irányban megbecsülést és tiszteletet szerzett a pártnak. Most, amikor a nemzeti parasztpárt újra a kormányon van, a felelősség parancsa fogja visszaszólítani a párt és a kormány élére.

Petre Andrei professzor szerint Maniu lemondása után sem szűnt meg pártelnöknek maradni. Az ilyen posztokat nem erőszakkal oktrojálják rá valakire, ezekre a posztokra születni kell. Nagy felelősség hárul most a nemzeti parasztpártra és, ebben a felelősségben nincs egység; hiányzik az a vezér, akinek vezetése nélkül a párt csak elfogódottsággal tehet eleget hivatásának: harcolni a román demokrácia diadalrajtásáért.

Maniu válasza

Maniu a következőkben válaszolt az üdvözlésekre:

— Mélyen megindít az a szeretet, amely a nemzeti parasztpárt tagjai elárasztanak. Te, István testvérem — fordult

Pop Csicsó felé Maniu — megrázó erővel emlékeztetve a közös harcra, amelyet az erdélyi román nép felszabadításáért folytattunk. Én még gyermek voltam, amikor te már harcoltál és a te példád buzdított engem a népemért való küzdelemre. Harcaink elégtételét megkaptuk akkor, midőn Erdély az anyaországgal egyesült.

— Amikor ilyen nagy, gigantikus események játszódtak le szemeink előtt,

mily jelentéktelen dolog az, amely most benneteket foglalkoztat.

Igen nagy nehézségembe kerül e szeretet-megnyilvánulással szemben is megmaradni eredeti álláspontomnál, de ne higgyétek, hogy azért én nem vagyok veletek; szívvel-lellekkel együtt érzek a demokrácia megvalósításáért és az emberiség új korszakának megnyitásáért folyó küzdelmekben. Hálával kell megemlékeznünk szeretett uralkodónkról, aki meghallgatta a nép kívánásait és engedett annak a népmegnyilvánulásnak, mely igaz képviselőt hozta be a parlamentbe. Örizzük meg pártunkban a monarchia iránt érzett szeretetünket és kövessük a párt elnökét: Mihalachet éppen olyan fejelemmel és szolidaritással, mint eddig.

Vaidának volt bátorsága...

Ezután Vaida miniszterelnökről beszél Maniu.

Vaidának bátorsága volt a mai nehézségek között kormányt alakítani

és szabad választásokat vezetett le, eloszlatva azt a legendát, hogy Romániában nem lehet szabad választásokat csinálni. Ellenségeink a választások eredményeinek százalékszámát nézve azt állítják, hogy megbuktunk a választásokon, de aki objektíven látja a helyzetet, és tudja, hogy ezt a 40.30 százalékos badválasztásokon értük el, jöltudja, hogy ez nem vereség, ez a legnagyobb si

Kommunista tüntetők beverték egy nagyváradi napilap ablakait

A budapesti statáriális ítélet hatására magyarellenes röpiratok jelentek meg Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, július 30. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken, az esti órákban Nagyváradon a budapesti statáriális ítélet hatására kommunista röpcédulák jelentek meg, amelyekben arra szólították fel a lakosságot, hogy ne utazzanak Magyarországra, ne olvassanak magyar lapokat és bojkottálják a magyar árut, míg Magyarországon statáriális állapotok vannak.

tok vannak.

Az esti órákban, amikor az Erdélyi Lapokat piacra dobták, mely helyeslően foglalkozott a statáriális bíróság ítéletével, tüntető csoport vonult az Erdélyi Lapok szerkesztősége elé és kövekkel beverte a szerkesztőség ablakait. A tüntetőket a rendőrség szétszórta.

Negrutiu mérnök lesz a CFR igazgatója?

Ionescu generálist a vadászrezdek főparancsnokává fogják kinevezni

Bucuresti-Bukarest, július 30. (Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet hogy Ionescu tábornok, a CFR igazgatója és a kormány között konfliktus tört ki. Beavatott helyről nyert értesülés szerint Ionescu tábornokot a király a vadász rezdek parancsnokává fogja kinevezni, míg a CFR igazgatóságának élére ezuttal polgárembert: Negrutiu Jon mérnököt, a kolozsvári ipari és ke-

reskedelmi kamara volt elnökét fogják állítólag kinevezni.

Negrutiu mérnök az előző kormány alatt egyik mértékadó tagja volt a CFR igazgatósági tanácsának. Kinevezését politikai körökben szimpatikusan fogadják. Ionescu tábornok egyébként mint az uralkodó bizalmi embere került a CFR élére.

Los Angelesben

még alig fogják bevonni az aznapi győzelmek zászlóját, amikor már

az egész országban

olvashatja az eredményeket Románia legnívósabb és legszakszerűbben szerkesztett sportlapjának a

Sportkurirnak

minden napos rendkívüli olimpiai számaiban.

ker. Amikor kormányon voltunk, terrori zálták pártunkat, a tavalyi választásokon ellopták szavazatainkat.

Beszéde végeztével Maniu felhívta a párt tagjait, kövessék Vaidát és legyenek támazsai a kormányzásban. A képviselők és szenátorok percekig tartó hangos ünneplésben részesítették Maniut.

Bucuresti-Bukarest, július 30. A Curentul a délutáni órákban rendkívüli kiadásban jelent meg és ebben Maniunak a parlamenterek küldöttsége előtt tartott beszédét olyan formában közölte, mintha Maniu részletesen ismertette volna a király és közötte lévő nézeteltéréseit. A miniszterelnökség erőlyeshangu cáfolatot adott ki, hangsúlyozva, hogy Maniu a Curentulban közölt kijelentéseket nem tette meg.

Maniu ugyancsak magához kérte az újságírókat és a legnagyobb felháborodás hangján tiltakozott előttünk a Curentul misztifikációja ellen. A Curentul — nyilván valamelyik ellenzéki párt sugalmazására — azt írta, hogy Maniu a parlamenterek előtt kijelentette, hogy azért nem vállalja a miniszterelnökséget, mert nem akar megköött kezekkel kormányozni és mert károsnak tartja az uralkodó tanácsadónak befolyását. Ezzel szemben Maniu kijelentette az újságírók előtt, hogy soha senkinek ilyen kijelentéseket nem tett, ellenkezőleg, hódolatát fejezte ki az uralkodónak azért, hogy lehetővé tette a nemzet akaratának a szabad választásokon való megnyilatkozását.

Apárt éléről való visszavonulása ez előtt egy évvel és két hónappal történt meg — amikor elérkezettnek fogja látni az időt, meg fogja változtatni ezt az elhatározását.

A francia kormány egvelőre nem cseréli ki a washingtoni diplomáciai képviselőt

Párizs, július 30. Több lap közölte azt a hírt, hogy Franciaország washingtoni nagyköveti méltóságában közlebbről változás áll be. Azt irták, hogy a nagykövetséget a pénzügyminiszteri székéből távozó Germaine Martinnel fogják betölteni, mert a hadiadósság kérdés rendezésének aktuális válsága miatt szükség lesz Washingtonban jelenlétére. Kormányrészlől a hiradást most határozottan cáfolják és közlik, hogy a pénzügyminiszter nem óhajtott a pozíció elnyerését és nem is volt kiszemelve a nagykövetség vezetésének vállalására.

A Paris Soir a cáfolat közlése mellett arról ad hírt, hogy a francia kormány mégis mérlegeli, nem volna-e helyesebb a hadiadósságokra való tekintettel a meglévő diplomáciai képviselőt kivül még külön követet kirendelni nemcsak Washingtonba, hanem Londonba is.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Sírada Baron I. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Taxa pos
plátite in
No. 224.71

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600.
földre: Ha
félve 6.
KELET"
szidóság e
keink utá
rás megjel

Hitler é
az absz

Berlin, a
szült figye
met választ
szült figye
mert a vál
denki a he
várta. Igen
jes győzelm
son, mások
sét, voltak
vasárnapi r
háboru ki
puccsának
A választ
tevést sem
Hitler ne
többséget

A helyzet t
mál is inka
sem a jobb
nem nyerte
mely az al
kormányzás
adná.

A tulzott
lag mentes
292 szavaz
nemzeti sz
777, a szor
ezer, 283,
ezer 887, a
501, a néme
941, a baj
453 szavaz
A régi na
met néppár
állampárt
párt (146
ami azt jel
a weimari
középpárt
lődtak, rész
zasztották

Azok a
nyolcra tel
szintén r
választások
semmisülte
hetetlen el
hány ezer
kereszténys
szavazat),
ezer 284),
(72 ezer
ezer 873),
zat) értek
telen szava
Megsemn
ra esett ős

A tegna
lában ism
jellemzi. A
parlamentb
helyett 23
110 mandát
lent. A k
nyertek el
eggyel va